

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1990-1991

24 OCTOBRE 1990

PROJET DE LOI

**portant approbation de la Convention
européenne pour la prévention de la
torture et des peines ou traitements
inhumains ou dégradants, et de
l'Annexe, faites à Strasbourg
le 26 novembre 1987**

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

La Convention à laquelle le Parlement est convié à donner son approbation a été élaborée dans le cadre du Conseil de l'Europe et signée par tous les Etats membres, elle est entrée en vigueur le 1er février 1989 et a été ratifiée par quinze pays.

La Convention européenne pour la prévention de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants, complètera le système de contrôle européen basé sur la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950 et approuvée par la loi du 13 mai 1955, qui donne déjà aux individus et aux Etats la possibilité d'introduire des plaintes en violation de l'article 3 stipulant que « nul ne peut être soumis à la torture ni à des peines ou traitements inhumains ou dégradants ».

Cette nouvelle Convention a principalement pour objet de créer un « Comité européen pour la prévention de la torture » habilité à visiter tout lieu relevant de la juridiction des parties où des personnes sont privées de liberté par une autorité publique.

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1990-1991

24 OKTOBER 1990

WETSONTWERP

**houdende goedkeuring van het
Europees Verdrag ter voorkoming
van foltering en onmenselijke of
vernederende behandeling of
bestrafing, en van de Bijlage,
opgemaakt te Straatsburg op
26 november 1987**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het Verdrag dat aan het Parlement ter goedkeuring wordt voorgelegd is uitgewerkt in het kader van de Raad van Europa en ondertekend door alle Lid-Staten van de Raad; het is op 1 februari 1989 in werking getreden en is door vijftien landen bekrachtigd.

Het Europees Verdrag ter voorkoming van foltering en onmenselijk of mensonterende straffen of behandelingen zal de Europese toezichtregeling aanvullen, die gesteund is op het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950 en goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955.

Overeenkomstig dit Verdrag hadden individuen en Staten reeds de mogelijkheid om klacht in te dienen wegens overtreding van artikel 3 van hetzelfde Verdrag, krachtens hetwelk « niemand mag worden onderworpen aan folteringen noch aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen ».

Het nieuwe Verdrag heeft voornamelijk tot doel een « Europees Comité inzake de voorkoming van folteringen » op te richten, dat bevoegd is om elke plaats binnen de rechtsmacht van de Partijen te bezoeken, waar personen door een overheidsinstantie van hun vrijheid zijn beroofd.

Ce comité a pour tâche d'examiner le traitement de toutes les personnes privées de leur liberté par toute autorité judiciaire ou administrative — en ce compris les personnes internées, colloquées ou séquestrées, les mineurs à l'égard desquels des mesures de garde, de préservation ou d'éducation ont été ordonnées et les personnes interceptées et gardées à vue — en vue de renforcer, le cas échéant, leur protection contre la torture, les peines ou traitement inhumains ou dégradants.

Le Comité se compose d'un nombre de membre élus par le Conseil des Ministres du Conseil de l'Europe, égal à celui des parties contractantes.

Ses membres siègent à titre individuel, sont choisis parmi des personnalités de haute moralité, connues pour leur compétence en matière de droits de l'homme ou ayant une expérience professionnelle dans les domaines dont traite la présente Convention. S'il le juge nécessaire, le comité peut se faire assister par des experts ayant les qualifications adéquates.

Le Comité doit notifier au Gouvernement concerné son intention d'effectuer une visite dans un lieu de détention relevant de sa juridiction; mais il n'a pas besoin de son accord exprès; toutefois, l'Etat en cause pourra faire des objections dans les limites autorisées par l'article 9 de la convention. En pareil cas, l'Etat doit se concerter avec le Comité en vue de trouver une solution permettant à celui-ci d'exercer ses fonctions;

Lors des visites, le comité peut s'entretenir sans témoin avec les personnes privées de liberté et entrer en contact librement avec toute personne dont il pense qu'elle peut lui fournir des informations utiles.

Après chaque visite, le comité établit un rapport confidentiel qu'il communique, avec ses observations et recommandations à l'Etat, partie concernée. Il peut également suggérer des améliorations dans la protection des personnes privées de liberté à l'Etat concerné.

Si la partie ne coopère pas ou refuse d'améliorer la situation, le comité peut décider, à la majorité des deux tiers des membres, de faire une déclaration publique. En outre, chaque année, le comité transmet au comité des ministres du Conseil de l'Europe un rapport général sur ses activités, qui sera transmis à l'assemblée parlementaire européenne et rendu public.

La présente convention ne porte pas atteinte aux dispositions de droit interne ou des accords internationaux qui assurent une plus grande protection aux personnes privées de liberté.

Ainsi elle contribue à assurer une protection effective des droits de l'homme, sur un point fondamental pour le respect de la personne humaine — ce qui

Dit Comité heeft tot taak de behandeling te onderzoeken van alle personen met inbegrip van de geïnterneerde, geplaatste of afgezonderde personen, van de minderjarigen ten aanzien van welke maatregelen van bewaring, behoud of opvoeding zijn gelast, en van de aangehouden en in verzekering gestelde personen, die van hun vrijheid zijn beroofd door ongeacht welke rechterlijke of administratieve overheid, teneinde de bescherming van deze personen tegen foltering en onmenselijke of vernederende behandeling, indien noodzakelijk, te versterken.

Het Comité bestaat uit een aantal leden, gelijk aan het aantal Verdragsluitende Partijen, die door het Comité van Ministers van de Raad van Europa worden gekozen.

De leden van het Comité treden op in hun persoonlijke hoedanigheid en worden gekozen uit zedelijk hoogstaande personen bekend wegens hun bekwaamheid op het gebied van de rechten van de mens of met beroepservaring op de gebieden vallende onder dit Verdrag. Het Comité kan, indien het zulks noodzakelijk acht, zich laten bijstaan door deskundigen die de vereiste kwalificaties bezitten.

Het Comité moet de betrokken Regering in kennis stellen van haar voornemen een bezoek af te leggen aan elke detentieplaats binnen haar rechtsmacht; het Comité dient echter niet te beschikken over de uitdrukkelijke toestemming van bedoelde Regering. Niettemin kan de betrokken Staat wel bezwaar maken binnen de perken gesteld bij artikel 9 van het Verdrag. In dergelijk geval moet de Staat met het Comité overleg plegen met het oog op een regeling waarbij het Comité in staat wordt gesteld zijn functies te vervullen.

Tijdens de bezoeken mag het Comité personen die van hun vrijheid zijn beroofd ondervragen zonder getuige en vrijelijk in contact treden met ieder die naar zijn mening nuttige inlichtingen kan verstrekken.

Na elk bezoek stelt het Comité een vertrouwelijk verslag op dat het samen met zijn opmerkingen en aanbevelingen meedeelt aan de Staat, als betrokken partij. Het Comité kan de betrokken Staat eveneens voorstellen doen tot verbetering van de bescherming van de personen die van hun vrijheid zijn beroofd.

Indien de partij geen medewerking verleent of weigert de toestand te verbeteren, kan het Comité bij een meerderheid van tweederde van het aantal leden besluiten een publieke verklaring af te leggen. Bovendien brengt het Comité elk jaar aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa een algemeen verslag over zijn werkzaamheden uit, dat wordt toegezonden aan de Europese raadgevende vergadering en openbaar wordt gemaakt.

Dit Verdrag doet geen afbreuk aan de bepalingen van nationaal recht of van internationale overeenkomsten, die grotere bescherming bieden aan personen die van hun vrijheid zijn beroofd.

Zo draagt dit Verdrag bij tot een wezenlijke bescherming van de Rechten van de Mens op een terrein dat fundamenteel is inzake de eerbied voor de menselijke

explique que l'article 21 exclut la possibilité d'émettre des réserves aux dispositions de la convention — tout en instituant en la matière des procédures souples, faisant appel à l'esprit de coopération des Etats.

En ce qui concerne l'examen des articles, il est renvoyé aux commentaires figurant dans le rapport explicatif accompagnant la Convention et qui est annexé au présent projet de loi.

Cette Convention a déjà été ratifiée par les Etats suivants : Autriche, Chypre, Danemark, France, Allemagne (République fédérale), Islande, Irlande, Italie, Luxembourg, Malte, Pays-Bas, Norvège, Portugal, Saint-Marin, Espagne, Suède, Suisse, Turquie, Royaume-Uni.

Le Ministre des Affaires étrangères,

M. EYSKENS

Le Ministre de la Justice,

M. WATHELET

persoon — wat verklaart waarom artikel 21 de mogelijkheid uitsluit om voorbehoud te maken ten aanzien van de bepalingen van het Verdrag; dit Verdrag voorziet tevens in soepele procedures waarbij een beroep wordt gedaan op de samenwerkingsgeest van de Staten.

Wat betreft het onderzoek van de artikels wordt er verwezen naar het commentaar in de toelichting bij het Verdrag die bij dit ontwerp van wet is gevoegd.

Dit Verdrag werd reeds bekrachtigd door de volgende Staten : Oostenrijk, Cyprus, Denemarken, Frankrijk, Duitsland (Bondsrepubliek), IJsland, Ierland, Italië, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Portugal, San Marino, Spanje, Zweden, Zwitserland, Turkije, Verenigd Koninkrijk.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

M. EYSKENS

De Minister van Justitie,

M. WATHELET

ANNEXE A L'EXPOSE DES MOTIFS

I. INTRODUCTION

1. Le 28 septembre 1983, l'Assemblée Consultative du Conseil de l'Europe a adopté la Recommandation 971 (1983) relative à la protection des personnes privées de liberté contre la torture et les traitements ou peines cruels, inhumains ou dégradants. Dans ce texte, l'Assemblée recommandait au Comité des Ministres, en particulier d'adopter le projet de Convention européenne sur la protection des personnes privées de liberté contre la torture et les traitements ou peines cruels, inhumains ou dégradants, annexé à cette Recommandation.

On peut résumer comme suit l'historique de cette initiative :

2. En janvier 1981, l'Assemblée a adopté la Recommandation 909 (1981) relative à la Convention internationale contre la torture par laquelle, se référant aux travaux entrepris dans le cadre des Nations Unies, elle recommandait au Comité des Ministres d'inviter les gouvernements des Etats membres à hâter l'adoption et la mise en vigueur du projet de Convention contre la torture élaboré par la Commission des Droits de l'Homme des Nations Unies. Elle invitait également les gouvernements des Etats membres représentés à cette Commission à faire toute leur possible pour que cette dernière examine avec une attention particulière le projet de Protocole facultatif à la Convention (présenté par le Costa Rica), dès que le projet de Convention aurait lui-même été soumis au Conseil Economique et Social des Nations Unies.

3. En mars 1981, deux propositions de résolutions relatives à la torture dans les Etats membres du Conseil de l'Europe ont été déposées devant l'Assemblée, l'une par M. Lidbom (Doc. 4718 rév.) et l'autre par M. Jäger (Doc. 4730). Ces propositions ont été transmises à la Commission des questions juridiques qui a décidé de les étudier conjointement.

4. Les délibérations de la Commission des questions juridiques ont abouti à un rapport (Doc. 5099) rédigé au nom de la Commission par M. Berrier et adopté le 30 juin 1983. Ce rapport contenait un projet de Convention européenne élaboré par la Commission internationale de Juristes et le Comité suisse contre la torture à la demande du Rapporteur.

En septembre 1983, M. Dejardin a présenté l'avis de la Commission des questions politiques sur ce rapport (Doc. 5123).

5. Il faut noter à cet égard que des travaux analogues étaient entrepris dans le cadre des Nations Unies et que le texte de la Convention contre la torture

BIJLAGE BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING

I. INLEIDING

1. Op 28 september 1983 heeft de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa Aanbeveling 971 (1983) aanvaard, die betrekking heeft op de bescherming van gevangenen tegen foltering en tegen wrede, onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing. In deze tekst heeft de Raadgevende Vergadering in het bijzonder aanbevolen dat het Comité van Ministers het bij de Aanbeveling gevoegde Europese Ontwerp-Verdrag inzake de bescherming van gevangenen tegen foltering en tegen wrede, onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing zou goedkeuren;

De achtergrond van dit initiatief kan als volgt worden samengevat :

2. In januari 1981 heeft de Raadgevende Vergadering Aanbeveling 909 (1981) inzake het Internationale Verdrag tegen foltering aanvaard, waarin verwezen werd naar de werkzaamheden die in het kader van de Verenigde Naties zijn verricht, en waarin werd aanbevolen dat het Comité van Ministers de Regeringen van de lidstaten zou verzoeken de aanvaarding en uitvoering van het Ontwerp-Verdrag tegen foltering dat door de VN-Commissie voor de Rechten van de Mens was opgesteld, te bespoedigen. Ook werd daarin de Regeringen van de in deze Commissie vertegenwoordigde lidstaten verzocht al het mogelijke te doen om te verzekeren dat de Commissie uitvoerige aandacht zou schenken aan het ontwerp van het Facultatieve Protocol bij het Verdrag (ingediend door Costa Rica), zodra het Ontwerp-Verdrag zelf was voorgelegd aan de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties.

3. In maart 1981 werden twee resoluties inzake foltering in lidstaten van de Raad van Europa ingediend in de Raadgevende Vergadering, de ene door de heer Lidbom (Doc. 4718, herz.) en de andere door de heer Jäger (Doc. 4730). Deze moties werden doorgezonden naar de Commissie voor Juridische Zaken, die besloot ze als één geheel te bestuderen.

4. Deze bestudering door de Commissie voor Juridische Zaken heeft ertoe geleid dat de heer Berrier namens de Commissie een rapport (Doc. 5099) heeft opgesteld, dat op 30 juni 1983 werd aanvaard. Dit rapport bevatte het ontwerp van een Europees Verdrag dat op verzoek van de Rapporteur door de Internationale Commissie van Juristen en het Zwitserse Comité tegen Foltering was opgesteld.

In september 1983 heeft de heer Dejardin namens de Commissie voor Politieke Zaken advies uitgebracht over het rapport (Doc. 5123).

5. In dit verband dient te worden vermeld dat soortgelijke arbeid is verricht in het kader van de Verenigde Naties en dat de in Aanbeveling 909 be-

et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants, visée par la Recommandation 909, a été adoptée par l'Assemblée générale des Nations Unies le 10 décembre 1984 puis ouvert à la signature. Quant au projet de Protocole facultatif présenté par le Costa Rica, il vise à établir un mécanisme préventif de même nature que celui prévu dans le projet de Convention annexé à la Recommandation 971 de l'Assemblée.

6. A la suite de l'adoption de la Recommandation 971, le Comité des Ministres a confié au Comité directeur pour les Droits de l'Homme (CDDH) le mandat suivant lors de la 366e réunion des Délégués des Ministres, en janvier 1984 :

« Examiner la Recommandation 971 de l'Assemblée en vue de présenter au Comité des Ministres, après consultation du Comité européen pour les problèmes criminels (CDPC), le texte d'un projet de Convention ou d'un autre instrument juridique sur la protection des personnes privées de liberté contre la torture et les traitements cruels, inhumains ou dégradants ».

7. Le Comité d'experts pour l'extension des droits prévus par la Convention européenne des Droits de l'Homme (DH-EX), organe dépendant du CDDH, a été chargé par ce dernier (15e réunion, mars 1984), de mettre en œuvre cette activité sous l'autorité du CDDH.

8. Le Comité DH-EX a examiné le projet de Convention annexé à la Recommandation 971 de sa 19e à 25e réunion (mai 1984 à juin 1986).

Il a tenu compte notamment du fait que :

— dans la Résolution N° 2, adoptée par la Conférence ministérielle sur les droits de l'homme (Vienne, 19-20 mars 1985), les ministres « demandent instamment au Comité des Ministres d'assurer que les travaux relatifs au projet d'un instrument juridique sur la torture soient achevés aussi rapidement que possible en vue de son adoption »;

— dans le Communiqué final de la 76e session du Comité des Ministres (25 avril 1985), il est dit que les ministres « ont soutenu cet appel de la Conférence »;

— devant l'Assemblée, trois questions ont été posées au Président du Comité des Ministres, au sujet du projet de Convention. L'une par M. Berrier, en janvier 1985, les autres en avril et en septembre 1985, par M. Arbeloa;

— dans le Communiqué final de la 77e réunion (20 novembre 1985), le Comité des Ministres a rappelé le grand intérêt qu'il porte à l'achèvement rapide du projet de Convention.

9. Pendant ses travaux, le Comité DH-EX a eu l'occasion de consulter la Commission et la Cour

doelde tekst van het Verdrag tegen foltering, en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties werd aanvaard op 10 december 1984 en vervolgens voor ondertekening werd opgesteld. Het door Costa Rica ingediende ontwerp van het Facultatieve Protocol beoogt de totstandbrenging van een preventief systeem van soortgelijke aard als dat wat is voorzien in het Ontwerp-Verdrag dat bij Aanbeveling 971 van de Algemene Vergadering is gevoegd.

6. Na de aanvaarding van Aanbeveling 971 gaf het Comité van Ministers de volgende opdracht aan de Stuurgroep voor de Rechten van de Mens (CDDH) op de 366e bijeenkomst van de Plaatsvervangers in januari 1984 :

« Verzoeken Aanbeveling 971 van de Algemene Vergadering te bestuderen met het oog op de voorlegging aan het Comité van Ministers, na raadpleging van de Europese Commissie voor Criminaliteitsvraagstukken (CDPC), van de tekst van een ontwerpverdrag of een ander juridisch instrument inzake de bescherming van gevangenen tegen foltering en tegen wrede, onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing. »

7. De Commissie van Deskundigen voor de uitbreiding van de rechten die zijn opgenomen in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, (DH-EX), een ondergeschikt orgaan van de CDDH, kreeg opdracht van de Stuurgroep (15e bijeenkomst, maart 1984) deze werkzaamheden te verrichten onder auspiciën van de CDDH.

8. De DH-EX heeft het bij Aanbeveling 971 gevoegde Ontwerp-Verdrag behandeld tijdens haar 19de tot en met 25ste bijeenkomst (mei 1984 tot en met juni 1986).

Zij heeft daarbij onder andere in aanmerking genomen dat :

— de Conferentie van Ministers inzake de rechten van de mens (Wenen, 19-20 maart 1985) in haar Resolutie N° 2 « het Comité van Ministers dringend verzoekt het werk aan het concept van een juridisch document tegen foltering zo snel mogelijk te doen voltooiën met het oog op de aanvaarding daarvan »;

— in het Slotcommuniqué van de 76ste zitting van het Comité van Ministers (25 april 1985) is gezegd dat de Ministers « het verzoek van de Conferentie hadden gesteund »;

— in de Algemene Vergadering drie vragen betreffende het Ontwerp-Verdrag zijn gesteld aan de Voorzitter van het Comité van Ministers, één door de heer Berrier in januari 1985, de andere twee door de heer Arbeloa in april en september 1985;

— in het Slotcommuniqué van zijn 77e zitting (20 november 1985) het Comité van Ministers opnieuw heeft uitgesproken dat het grote waarde hecht aan het tijdig voltooiën van het Ontwerp-Verdrag.

9. Tijdens haar werkzaamheden heeft de DH-EX gelegenheid gehad de Europese Commissie en het

européennes des Droits de l'Homme. Il a aussi organisé une audition avec des représentants de la Commission internationale de Juristes, du Comité suisse contre la torture et du Comité international de la Croix-Rouge. Il a d'autre part entendu deux experts en psychiatrie. Enfin, avant de transmettre, en juin 1986, l'avant-projet de Convention au CDDH, le Comité DH-EX a pu avoir connaissance des avis du Comité européen de coopération juridique (CDCJ) et du Comité européen pour les problèmes criminels (CDPC) que le CDDH avait consultés.

10. Outre le CDCJ et le CDPC, le CDDH a également consulté la Commission et la Cour européennes des Droits de l'Homme. La version définitive du projet de Convention européenne pour la prévention de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants a été mise au point lors de la 21e réunion du CDDH en novembre 1986, puis transmise au Comité des Ministres.

11. Après avoir consulté l'Assemblée (voir l'Avis N° 133 de 27 mars 1987), le Comité des Ministres a adopté le texte de la Convention le 26 juin 1987. Celle-ci a été ouverte à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe le 26 novembre 1987.

II. RAISONS DE L'ELABORATION D'UNE NOUVELLE CONVENTION

12. La torture et les peines ou traitements inhumains ou dégradants sont sanctionnés par les législations nationales et plusieurs instruments internationaux. Néanmoins, l'expérience montre la nécessité de mesures internationales plus larges et plus efficaces, notamment pour renforcer la sécurité des personnes privées de liberté.

13. Au sein du Conseil de l'Europe, le système de surveillance établi par la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, du 4 novembre 1950, a abouti à des résultats importants. Il apparaît que ce système, qui se fonde sur des plaintes émanant d'individus ou d'Etats invoquant des violations des droits de l'homme pourrait être utilement complété par un mécanisme non judiciaire à caractère préventif qui aurait pour tâche d'examiner le traitement des personnes privées de liberté en vue de renforcer, le cas échéant, leur protection contre la torture et les peines ou traitements inhumains ou dégradants.

14. C'est pourquoi la présente Convention crée un Comité habilité à visiter tout lieu relevant de la juridiction des Parties où des personnes sont privées de liberté par une autorité publique.

Europese Hof voor de Rechten van de Mens te raadplegen. Zij heeft voorts een hoorzitting georganiseerd met vertegenwoordigers van de Internationale Commissie van Juristen, het Zwitserse Comité tegen Foltering en het Internationale Comité van het Rode Kruis. Andere hoorzittingen hebben plaatsgevonden met twee deskundigen op psychiatrisch gebied. De DH-EX heeft rekening gehouden met de adviezen van de Europese Commissie voor Juridische Samenwerking (CDCJ) en de Europese Commissie voor Criminaliteitsvraagstukken (CDPC), die door de CDDH waren geraadpleegd, alvorens het voorlopige Ontwerp-Verdrag in juni 1986 door te zenden naar de CDDH.

10. Behalve de CDCJ en de CDPC heeft de CDDH ook overleg gepleegd met de Europese Commissie en het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. Aan de tekst van het Europese Ontwerp-Verdrag ter voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing werd de laatste hand gelegd op de 21ste bijeenkomst van de CDDH in november 1986, waarna deze werd doorgezonden naar het Comité van Ministers.

11. Na raadpleging van de Algemene Vergadering (zie « Opinion » N° 133 van 27 maart 1987) heeft het Comité van Ministers de tekst van het Verdrag op 26 juni 1987 aanvaard. Het Verdrag werd op 26 november 1987 opengesteld voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa.

II. GRONDEN VOOR DE OPSTELLING VAN EEN NIEUW VERDRAG

12. Foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing zijn in de nationale wetgeving en door een aantal internationale documenten verboden. De ervaring leert echter dat er behoefte is aan uitgebreidere en effectievere internationale maatregelen, in het bijzonder ter vergroting van de bescherming van personen die van hun vrijheid zijn beroofd.

13. Binnen de Raad van Europa heeft het systeem van toezicht dat door het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950 werd ingesteld, tot belangrijke resultaten geleid. Men is van mening dat dit systeem, dat is gebaseerd op klachten van individuele personen of van Staten dat schendingen van de rechten van de mens hebben plaatsgevonden, met vrucht zouden kunnen worden aangevuld met een niet-juridisch orgaan van preventieve aard dat tot taak zou hebben de behandeling van personen die van hun vrijheid zijn beroofd, te onderzoeken, ten einde zo nodig de bescherming van deze personen tegen foltering en tegen onmenselijke of vernederende behandeling of afstraffing te vergroten.

14. Daarom wordt in dit Verdrag een Comité ingesteld dat bezoeken mag brengen aan alle plaatsen binnen de rechtsmacht van de Partijen waar personen door een overheidsinstantie van hun vrijheid zijn beroofd.

III. PRINCIPALES CARACTERISTIQUES DU NOUVEAU SYSTEME

15. Comme il vient d'être indiqué ci-dessus, aux paragraphes 13 et 14, le Comité a pour fonction d'effectuer des visites et, s'il y a lieu, de suggérer des améliorations pour mieux protéger les personnes privées de liberté contre la torture et les peines ou traitements inhumains ou dégradants.

16. Les membres du Comité siègent à titre individuel et sont choisis parmi des personnalités de haute moralité, connues pour leur compétence en matière de droits de l'homme au ayant une expérience professionnelle dans les domaines dont traite la présente Convention. S'il le juge nécessaire, le Comité peut se faire assister par des experts ayant les qualifications adéquates.

17. Il n'appartient pas au Comité d'assumer des fonctions judiciaires; il n'a donc pas pour tâche de se prononcer sur la violation éventuelle des instruments internationaux pertinents. En conséquence, il devra aussi s'abstenir d'exprimer un avis concernant l'interprétation desdits instruments, que ce soit de manière abstraite ou en rapport avec des cas concrets.

18. Au moment de décider s'il y a lieu de formuler des recommandations, le Comité devra, bien entendu, évaluer les faits constatés au cours de ses visites. N'étant pas compétent pour entendre des témoins conformément aux principes généraux de la procédure judiciaire, il n'aura pas de base suffisante pour formuler des recommandations si les faits ne sont pas clairs et si un complément d'enquête est nécessaire. En pareil cas, il peut alors en aviser l'Etat concerné, suggérer un complément d'enquête au niveau national et demander à être tenu informé des résultats.

19. A titre complémentaire, le Comité peut organiser de nouvelles visites des lieux déjà visités.

20. En vue de l'application de la Convention, le Comité et l'Etat concerné sont obligés de coopérer. Le Comité n'a pas vocation à condamner des Etats mais, dans un esprit de coopération et par des conseils, à améliorer, si besoin est, la protection des personnes privées de liberté.

IV. COMMENTAIRES SUR LES DISPOSITIONS DE LA CONVENTION

Préambule

21. Le préambule énonce les raisons qui ont amené les Etats membres du Conseil de l'Europe à adopter cette Convention et définit l'objectif visé (voir ci-dessus les chapitres I à III).

III. VOORNAAMSTE KENMERKEN VAN HET NIEUWE SYSTEEM

15. Zoals is aangegeven in punt 13 en punt 14, heeft het Comité tot taak bezoeken te brengen en zo nodig voorstellen tot verbetering te doen met betrekking tot de bescherming van personen die van hun vrijheid zijn beroofd, tegen foltering en tegen onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.

16. De leden van het Comité treden op in hun persoonlijke hoedanigheid en worden gekozen uit personen van zedelijk hoogstaand karakter die erkende bekwaamheid op het gebied van de rechten van de mens bezitten of uit hoofde van hun beroep over ervaring op de in dit Verdrag bedoelde gebieden geschikken. Indien het Comité dit noodzakelijk acht, kan het zich laten bijstaan door geschikte deskundigen.

17. Het Comité behoort geen juridische taken te verrichten; het is niet zijn taak te beoordelen of schendingen van de desbetreffende internationale documenten hebben plaatsgevonden. Bijgevolg onthoudt het Comité zich ook van het weergeven van zijn opvattingen inzake de uitlegging van deze documenten, hetzij in abstracto, hetzij met betrekking tot concrete feiten.

18. Bij het beslissen of het nodig is aanbevelingen te doen, dient het Comité uiteraard de tijdens zijn bezoeken verzamelde feiten te beoordelen. Doordat het Comité niet bevoegd is getuigen te horen volgens de algemene beginselen van de gerechtelijke procedure, beschikt het niet over voldoende gronden om aanbevelingen te doen, indien de feiten niet duidelijk zijn en het nodig is een nader onderzoek in te stellen. In deze gevallen kan het Comité dan de betrokken Staat inlichten en voorstellen dat een nader onderzoek wordt ingesteld op nationaal niveau, en verzoeken om te worden ingelicht over de resultaten van het onderzoek.

19. Als vervolg op dit onderzoek kan het Comité nieuwe bezoeken aan de reeds bezochte plaatsen regelen.

20. Bij de uitvoering van dit Verdrag zijn het Comité en de betrokken Staat verplicht samen te werken. Het doel van het Comité is niet bepaalde Staten te veroordelen, maar, in een geest van samenwerking en door middel van adviezen, zo nodig verbeteringen in de bescherming van personen die van hun vrijheid zijn beroofd, trachten te bewerkstelligen.

IV. OPMERKINGEN MET BETREKKING TOT DE BEPALINGEN VAN HET VERDRAG

Preambule

21. In de Preambule worden de motieven uiteengezet die de lidstaten van de Raad van Europa ertoe gebracht hebben dit Verdrag te aanvaarden, en wordt het doel ervan omschreven (zie Hoofdstukken I tot III).

22. La référence à l'article 3 de la Convention européenne des Droits de l'homme fournit au Comité un point de repère pour l'examen des situations susceptibles de conduire à la torture ou à des peines ou traitements inhumains ou dégradants (voir *infra*, §§ 26-27).

Article 1er

23. Cet article porte sur la création de l'organe chargé d'effectuer des visites et définit l'objet de ces dernières. Par là-même, il décrit les principales fonctions du Comité européen pour la prévention de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants.

24. La notion de « privation de liberté », aux fins de la présente Convention, s'entend au sens de l'article 5 de la Convention européenne des Droits de l'homme, tel qu'il a été dégagé par la jurisprudence de la Cour et de la Commission européennes des Droits de l'homme. Néanmoins, la distinction entre privation de liberté « régulière » et « irrégulière » que fait naître cet article 5 ne concerne pas la compétence du Comité.

25. Comme cela a déjà été souligné au paragraphe 17 ci-dessus, le Comité ne remplira pas de fonctions judiciaires : ses membres ne doivent pas nécessairement être des juristes, ses recommandations ne lieront pas les Etats concernés et il s'abstiendra d'exprimer un avis sur l'interprétation de termes juridiques. Sa tâche est purement préventive, consistant à effectuer des missions d'enquête et, sur la base des informations ainsi obtenues, à faire, le cas échéant, des recommandations en vue de renforcer la protection des personnes privées de liberté contre la torture et les peines ou traitements inhumains ou dégradants.

26. La prohibition de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants est une norme internationale générale qui, bien que formulée différemment, se retrouve dans différents instruments internationaux, tel l'article 3 de la Convention européenne des Droits de l'homme.

27. La jurisprudence de la Cour et de la Commission européennes des Droits de l'homme relative à l'article 3 fournit un guide au Comité. Toutefois, les activités de ce dernier sont orientées vers la prévention et non vers l'application d'exigences juridiques à des situations concrètes. Le Comité ne devra pas chercher à intervenir dans l'interprétation et l'application de cet article 3.

Art. 2

28. Par cette disposition, les Parties à la Convention acceptent d'autoriser des visites de tout lieu

22. De verwijzing naar artikel 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de mens verschaft het Comité een criterium voor zijn beoordeling van situaties die aanleiding kunnen geven tot foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing (zie punt 26 en punt 27).

Artikel 1

23. Dit artikel behelst de instelling van het orgaan dat de bezoeken moet afleggen, alsmede het doel van de bezoeken. Op deze wijze wordt een beschrijving gegeven van de voornaamste functies van het Europees Comité inzake de voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.

24. Voor de uitvoering van dit Verdrag dient het begrip « beroofd van de vrijheid » te worden opgevat in de betekenis van het bepaalde in artikel 5 van het Europees Verdrag inzake de Rechten van de mens, zoals verduidelijkt door de jurisprudentie van het Europees Hof en de Europese Commissie voor de Rechten van de mens. Het onderscheid tussen « rechtmatige » en « wederrechtelijke » beroving van de vrijheid dat zich in verband met artikel 5 voordoet, is echter niet van belang met betrekking tot de bevoegdheid van het Comité.

25. Zoals reeds is aangegeven in punt 17, dient het Comité geen juridische taken te verrichten : zijn leden behoeven geen juristen te zijn en zijn aanbevelingen zijn niet bindend voor de betrokken Staat, terwijl het Comité geen mening dient te geven over de uitlegging van rechtstermen. Zijn taak is zuiver preventief. Het Comité legt zijn bezoeken af voor het verzamelen van feiten en doet zo nodig, aan de hand van de daarbij verkregen gegevens, aanbevelingen ter vergroting van de bescherming van personen die van hun vrijheid zijn beroofd, tegen foltering en tegen onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.

26. Het verbod tot foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing is een algemene internationale norm die, hoewel op verschillende wijzen geformuleerd, in diverse internationale documenten, bij voorbeeld in artikel 3 van het Europees Verdrag inzake de Rechten van de mens, is opgenomen.

27. De jurisprudentie van het Europees Hof en de Europese Commissie voor de Rechten van de mens in artikel 3 vormt een bron van informatie voor het Comité. De werkzaamheden van het Comité zijn echter eerder gericht op toekomstige preventie dan op toepassing van wettelijke eisen op bestaande toestanden. Het Comité mag zich niet trachten te mengen in de uitlegging en toepassing van het bepaalde in artikel 3.

Art. 2

28. In deze bepaling komen de Partijen bij het Verdrag overeen bezoeken toe te staan aan elke plaats

relevant de leur juridiction où une ou plusieurs personnes sont privées de liberté par une autorité publique. Le fait que la privation de liberté résulte ou non d'une décision formelle est, dans ce contexte, sans conséquence.

29. Les visites peuvent avoir lieu en toutes circonstances. La Convention s'applique non seulement en temps de paix mais aussi en temps de guerre ou en cas de tout autre danger public. La compétence du Comité est cependant limitée, à l'égard des lieux qu'il peut visiter, par les dispositions de l'article 17, paragraphe 3 (voir *infra*, § 93).

30. Les visites peuvent être organisées dans tous les types de lieux où se trouvent des personnes privées de liberté, pour quelque motif que ce soit. La Convention est donc applicable, par exemple, aux lieux où des personnes sont placées en détention provisoire, emprisonnées après avoir été reconnues coupables d'une infraction, placées en détention administrative ou internées pour des raisons médicales ou aux lieux où des mineurs sont détenus par une autorité publique. Elle s'applique aussi à la détention par les autorités militaires.

31. La visite des lieux où des personnes sont privées de liberté en raison de leur mental devra être soigneusement préparée et menée, pour ce qui concerne par exemple les qualifications et l'expérience des personnes choisies pour la visite et les conditions dans lesquelles celle-ci s'effectue. En outre, en procédant à ses visites, le Comité voudra certainement tenir compte des Recommandations pertinentes adoptées par le Comité des Ministres.

32. Les visites peuvent avoir lieu tant dans des établissements privés que dans des établissements publics, sous réserve que la privation de liberté résulte de l'action d'une autorité publique. En conséquence, le Comité ne peut rendre visite qu'à des personnes privées de liberté par une autorité publique et non pas à des malades internés volontairement. Toutefois, dans ce dernier cas, il devrait lui être possible de s'assurer que telle a bien été la volonté du malade concerné.

Art. 3

33. Ainsi qu'il est indiqué dans les considérations générales (voir chapitres II et III ci-dessus), la présente Convention institue un système non judiciaire à caractère préventif. Il n'appartient pas au Comité de condamner des Etats pour des violations, mais de coopérer avec eux en vue de renforcer la protection des personnes privées de leur liberté. Afin de préciser l'esprit qui doit présider aux rapports entre le Comité et les Parties, l'article 3 contient une disposition générale relative à la coopération.

binnen hun rechtsmacht waar één of meer personen van hun vrijheid zijn beroofd door een overheidsinstantie. Het doet niet ter zake of de beroving al dan niet berust op een officiële beslissing.

29. De bezoeken mogen onder alle omstandigheden plaatsvinden. Het Verdrag is niet alleen van toepassing in vredetijd, maar ook in tijd van oorlog of gedurende een ander algemene noodtoestand. De bevoegdheid van het Comité wordt echter beperkt met betrekking tot de plaatsen die het mag bezoeken, door het bepaalde in artikel 17, derde lid (zie punt 93).

30. Er kunnen bezoeken worden georganiseerd aan allerlei plaatsen waar zich personen bevinden die van hun vrijheid zijn beroofd om wat voor reden dan ook. Het Verdrag is dus bijvoorbeeld van toepassing op plaatsen waar personen in bewaring worden gehouden, gevangen zijn gezet na een veroordeling voor een delict, in administratieve hechtenis worden gehouden, of zijn geïnterneerd op medische gronden, of waar minderjarigen gevangen worden gehouden door een overheidsinstantie. Het Verdrag heeft ook betrekking op gevangenhouding door militaire autoriteiten.

31. Bezoeken aan plaatsen waar zich personen bevinden die van hun vrijheid zijn beroofd op grond van hun psychische toestand, vereisen een zorgvuldige voorbereiding en aanpak, bijvoorbeeld wat de eigenschappen en de ervaring van de gekozen bezoekers betreft, alsmede de wijze waarop het bezoek wordt gebracht. Bij het afleggen van haar bezoeken zal het Comité ongetwijfeld rekening wensen te houden met een van toepassing zijnde Aanbeveling die door het Comité van Ministers is aanvaard.

32. Bezoeken kunnen zowel aan particuliere als aan openbare inrichtingen worden gebracht. Het criterium is daarbij of de vrijheidsberoving het gevolg is van het optreden van een overheidsinstantie. Het Comité mag dus alleen bezoeken afleggen in verband met personen die van hun vrijheid zijn beroofd door een overheidsinstantie, en niet aan vrijwillige patiënten. In het laatste geval dient het echter mogelijk te zijn dat het Comité zich ervan vergewist dat het inderdaad de wens van de betrokken patiënt is geweest.

Art. 3

33. Zoals in de algemene beschouwingen is vermeld (zie Hoofdstuk II en Hoofdstuk III), wordt door dit Verdrag een niet-juridisch systeem van preventieve aard in het leven geroepen. Het is niet de taak van het Comité bepaalde Staten te veroordelen wegens schendingen, maar daarmee samen te werken om de bescherming van personen die van hun vrijheid zijn beroofd, te vergroten. Teneinde de geest van de betrekkingen tussen het Comité en de Partijen aan te geven, is in artikel 3 een algemene bepaling inzake samenwerking opgenomen.

34. Le principe de la coopération s'applique à toutes les phases des activités du Comité. Il est donc directement applicable à plusieurs autres dispositions de la Convention, telles que les articles 2, 8, 9 et 10.

Le Comité est censé tirer avantage des éléments d'information mis à sa disposition par les Parties pour l'aider dans sa tâche, notamment lors des visites (voir aussi infra, les §§ 64 et 65).

Art. 4

Paragraphe 1

35. Le Comité se compose d'un nombre de membres égal à celui des Parties. Cette disposition s'inspire de la première partie de l'article 20 de la Convention européenne des Droits de l'homme.

Paragraphe 2

36. En ce qui concerne les qualifications des membres du Comité, il est dit au paragraphe 2 qu'ils sont choisis parmi des personnalités de haute moralité, connues pour leur compétence en matière de droits de l'homme ou ayant une expérience professionnelle dans les domaines dont traite la Convention. On n'a pas estimé souhaitable de préciser en détail les domaines professionnels d'où ils pourraient être issus. Il est clair qu'ils ne doivent pas obligatoirement être des juristes. Il serait souhaitable que le Comité comprenne des membres ayant l'expérience de questions telles que l'administration pénitentiaire et les domaines médicaux pertinents pour le traitement des personnes privées de liberté. Cela permettrait de rendre plus efficace le dialogue entre le Comité et les Etats et facilitera la présentation, par le Comité, de suggestions concrètes.

Paragraphe 3

37. Cette disposition correspond à la dernière partie de l'article 20 de la Convention européenne des Droits de l'homme.

Paragraphe 4

38. Aux termes de ce paragraphe les membres du Comité siègent à titre individuel, sont indépendants et impartiaux et se rendent disponibles pour remplir leurs fonctions de manière effective. En conséquence, il est souhaité que ne soient pas proposés ou élus des candidats qui seraient confrontés à des conflits d'intérêts ou dont on pourrait penser qu'ils rencontreraient des difficultés pour satisfaire aux exigences

34. Het beginsel van samenwerking is van toepassing op alle stadia van de werkzaamheden van het Comité. Het houdt rechtstreeks verband met diverse andere bepalingen in het Verdrag, zoals bijvoorbeeld de artikelen 2, 8, 9 en 10.

Er wordt verwacht dat het Comité gebruik zal maken van de informatie die in het betrokken land zelf aan de Partijen ter beschikking wordt gesteld om het Comité te helpen bij de uitvoering van zijn taak, in het bijzonder tijdens bezoeken (zie ook punt 64 en punt 65).

Art. 4

Eerste lid

35. Het Comité wordt samengesteld uit een aantal leden dat overeenkomst met het aantal Partijen bij het Verdrag. Deze bepaling is gebaseerd op het eerste gedeelte van artikel 20 van het Europees Verdrag inzake de rechten van de mens.

Tweede lid

36. Met betrekking tot de geschiktheid van de leden van het Comité wordt in het tweede lid bepaald dat zij worden gekozen uit personen van zedelijk hoogstaand karakter die erkende bekwaamheid op het gebied van de Rechten van de mens bezitten of uit hoofde van hun beroep over ervaring op de in het Verdrag bedoelde gebieden beschikken. Het wordt niet wenselijk geacht de vakgebieden waaruit de Comitéleden kunnen worden gerekruteerd, gedetailleerd te omschrijven. Het is duidelijk dat zij geen juristen behoeven te zijn. Het is gewenst dat in het Comité ook personen worden opgenomen die ervaring hebben op het gebied van het beheer van gevangenis- sen of op de diverse medische terreinen die betrekking hebben op de behandeling van personen die van hun vrijheid zijn beroofd. Dit maakt de dialoog tussen het Comité en Staten doeltreffender en vergemakkelijkt het doen van concrete voorstellen door het Comité.

Derde lid

37. Deze bepaling komt overeen met het laatste gedeelte van artikel 20 van het Europees Verdrag inzake de rechten van de mens.

Vierde lid

38. In dit lid wordt bepaald dat de leden optreden in hun individuele hoedanigheid, dat zij onafhankelijk en onpartijdig zijn en dat zij beschikbaar moeten zijn om het Comité doeltreffend van dienst te zijn. Er wordt derhalve verwacht dat kandidaten bij wie zich een belangenconflict zou kunnen voordoen of die anderszins moeilijkheden zouden kunnen ondervinden met betrekking tot het voldoen aan de eisen van

d'indépendance, d'impartialité et de disponibilité. Il est aussi souhaité qu'un membre du Comité, qui se heurterait à de telles difficultés dans le contexte d'une situation particulière, ne participe à aucune activité du Comité en rapport avec cette situation.

Art. 5

Paragraphe 1

39. La procédure suivie pour l'élection des membres du Comité est fondamentalement la même que celle prévue à l'article 21 de la Convention européenne des Droits de l'homme pour l'élection des membres de la Commission.

Paragraphe 2

40. Il a semblé approprié de suivre la même procédure pour pourvoir les sièges devenus vacants (décès ou démission).

Paragraphe 3

41. La durée du mandat a été fixée à quatre ans, les membres n'étant rééligibles qu'une fois.

42. Il est prévu un renouvellement partiel du Comité à l'issue d'une période initiale de deux ans. La procédure fixée s'inspire des dispositions correspondantes des articles 22 et 40 de la Convention européenne des Droits de l'homme.

Art. 6

Paragraphe 1

43. Eu égard aux caractéristiques particulières des fonctions du Comité telles qu'elles sont prévues par la présente Convention, il est précisé que le Comité siège à huis clos. Cette disposition complète le principe exposé à l'article 11 selon lequel les informations recueillies par le Comité à l'occasion d'une visite, son rapport et ses consultations avec l'Etat concerné sont confidentiels.

44. Sous réserve des exigences du paragraphe 2 de l'article 10, les décisions du Comité sont prises à la majorité des membres présents. Le quorum a été fixé à la majorité des membres du Comité.

Paragraphe 2

45. Ce paragraphe dispose, conformément à la pratique internationale en la matière, que le Comité établira son règlement intérieur.

onafhankelijkheid, onpartijdigheid en beschikbaarheid, niet worden voorgedragen of gekozen. Er wordt voorts verwacht dat een lid van het Comité, die met deze moeilijkheden te kampen heeft met betrekking tot een afzonderlijke situatie, niet deelneemt aan enige activiteit van het Comité in verband met deze situatie.

Art. 5

Eerste lid

39. De procedure voor de verkiezing van de leden van het Comité is in wezen gelijk aan die welke is uiteengezet in artikel 21 van het Europees Verdrag inzake de Rechten van de mens voor de verkiezing van leden van de Commissie.

Tweede lid

40. Het wordt juist geacht dat dezelfde verkiezingsprocedure wordt gevolgd voor de vervulling van vacatures (overlijden of aftreding).

Derde lid

41. De ambtstermijn is vastgesteld op vier jaar, waarbij de leden éénmaal kunnen worden herkozen.

42. Er is gezorgd voor de gedeeltelijke vernieuwing van het Comité na een beginperiode van twee jaar. De voorgeschreven procedure is gebaseerd op de overeenkomstige bepalingen van de artikelen 22 en 40 van het Europees Verdrag inzake de Rechten van de mens.

Art. 6

Eerste lid

43. Met inachtneming van de bijzondere kenmerken van de functies van het Comité, zoals in dit Verdrag genoemd, wordt bepaald dat het Comité achter gesloten deuren bijeenkomt. Deze bepaling is een aanvulling van het beginsel in artikel 11 dat de inlichtingen die het Comité heeft verzameld met betrekking tot een bezoek, zijn verslag en het overleg met de betrokken Staat vertrouwelijk zijn.

44. Behoudens de eisen van artikel 10, tweede lid, worden de besluiten van het Comité bij meerderheid van stemmen van de aanwezige leden genomen. Het quorum is vastgesteld op een aantal dat gelijk is aan een meerderheid van de leden.

Tweede lid

45. In dit lid wordt, in overeenstemming met de internationale praktijk, bepaald dat het Comité zijn eigen huishoudelijke reglement vaststelt.

Ce dernier traitera des questions d'organisation que l'on trouve habituellement dans de tels règlements, y compris l'élection du président.

Paragraphe 3

46. Cette disposition, qui précise que le secrétariat du Comité est assuré par le Secrétaire général du Conseil de l'Europe, s'inspire de la pratique de cette Organisation en la matière.

Art. 7

Paragraphe 1er

47. Aux termes de ce paragraphe, c'est au Comité qu'il appartient d'organiser la visite des lieux visés à l'article 2 de la Convention. Il indique aussi que le Comité peut organiser des visites périodiques et des visites ad hoc.

48. S'agissant des visites périodiques, le Comité devra nécessairement, s'il veut agir avec efficacité, prendre en compte le nombre de lieux à visiter dans les Etats concernés. Il devrait aussi veiller, dans la mesure du possible, à visiter les différents Etats de manière équitable. En outre, son programme de visites périodiques ne devrait pas, pour des raisons d'ordre pratique, impliquer la visite systématique de tous les lieux où des personnes sont privées de liberté. Le Comité devrait même accorder une certaine priorité aux visites ad hoc qui lui paraîtront exigées par les circonstances.

49. S'agissant de ces visites ad hoc, le Comité jouit d'un pouvoir discrétionnaire pour apprécier le moment où il lui semble nécessaire d'effectuer une visite ainsi que les éléments sur lesquels se fonde la décision. Tout en n'ayant pas à instruire des requêtes individuelles (au sujet desquelles les dispositions existent déjà, par exemple dans la Convention européenne des Droits de l'Homme), il doit donc être libre d'apprécier les communications provenant de particuliers ou de groupes de particuliers et de décider d'exercer ses fonctions à l'égard de telles communications. Il doit jouir d'une liberté analogue dans les cas où une Partie exprime le désir de le voir entreprendre une visite de lieux relevant de sa juridiction pour enquêter sur certaines allégations et éclaircir la situation.

Paragraphe 2

50. Les visites ne doivent pas être obligatoirement effectuées par l'ensemble du Comité; de fait, il est probable que des visites par l'ensemble du Comité n'auront lieu que dans des situations exceptionnelles. Il est donc prévu au paragraphe 2 que les visites seront effectuées, en règle générale, par au moins deux membres du Comité agissant au nom de ce

Daarin worden de organisatorische zaken geregeld die gewoonlijk in een dergelijk reglement voorkomen, met inbegrip van de verkiezing van een Voorzitter.

Derde lid

46. Deze bepaling, die aangeeft dat de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa zorg draagt voor de waarneming van het Secretariaat, is gebaseerd op de dagelijkse praktijk van deze Organisatie.

Art. 7

Eerste lid

47. In dit lid wordt bepaald dat het de taak van het Comité is bezoeken te organiseren aan de in artikel 2 van het Verdrag bedoelde plaatsen. Daarin wordt tevens vermeld dat het Comité zowel periodieke bezoeken als bezoeken ad hoc kan organiseren.

48. Om de periodieke bezoeken doeltreffend te doen zijn, zal het Comité zeker rekening dienen te houden met het aantal plaatsen dat in de betrokken Staten moet worden bezocht. Het Comité dient er voorts zoveel mogelijk voor te zorgen dat de diverse Staten op onpartijdige basis worden bezocht. Bovendien moet uit zijn programma van periodieke bezoeken uit praktische overwegingen niet blijken dat er systematisch bezoeken zullen worden gebracht aan alle plaatsen waar mensen van hun vrijheid zijn beroofd. Het Comité dient zelfs een bepaalde prioriteit te geven aan bezoeken ad hoc die het Comité in de gegeven omstandigheden vereist blijken.

49. Met betrekking tot deze bezoeken ad hoc mag het Comité zelf bepalen wanneer het een bezoek nodig acht en op welke gronden zijn beslissing wordt gehanteerd. Hoewel het Comité zich dus niet dient bezig te houden met het onderzoeken van individuele klachten (met betrekking waartoe reeds bepalingen zijn opgesteld, bijvoorbeeld in het Europees Verdrag inzake de rechten van de mens), moet het de vrijheid hebben mededelingen van personen of groepen personen te beoordelen, en te beslissen of het zijn functies moet uitoefenen na zulke mededelingen. Het Comité dient dezelfde vrijheid van handelen te genieten, als een Partij verlangt dat het Comité een bezoek brengt aan plaatsen binnen zijn rechtsmacht om bepaalde beweringen te onderzoeken en de situatie op te helderen.

Tweede lid

50. De bezoeken zelf behoeven niet noodzakelijk door het voltallige Comité te worden gebracht; het is trouwens waarschijnlijk dat een bezoek door het voltallige Comité slechts in buitengewone omstandigheden zal voorkomen. In het tweede lid is dus bepaald dat de bezoeken in het algemeen worden afgelegd door ten minste twee leden van het Comité, die namens het

dernier. Exceptionnellement, toutefois, le Comité peut être représenté par un seul de ses membres, par exemple pour une visite ad hoc revêtant une très grande urgence alors qu'un seul membre est disponible.

51. Si le Comité l'estime nécessaire, il peut être assisté par des experts et des interprètes. L'idée de base est de compléter l'expérience du Comité grâce à l'assistance, par exemple, de personnes ayant une formation spéciale ou une expérience des missions humanitaires, ou qui ont une formation médicale ou possèdent une compétence particulière en matière de traitement des détenus ou de régimes pénitentiaires et, lorsque c'est nécessaire, pour ce qui concerne les mineurs.

52. Lorsqu'il organise une visite, le Comité tient compte de la nécessité de disposer d'une connaissance suffisante de l'Etat concerné et de sa langue.

53. Le ou les membres du Comité choisis pour effectuer une visite jouiront de l'autorité nécessaire aux contacts avec les responsables nationaux. Ils sont chargés de la conduite générale de la visite et assument la responsabilité des conclusions présentées au Comité après la visite.

Art. 8

54. A l'exception du paragraphe 1er, où elle se rapporte au Comité plénier, la référence au « Comité » dans cet article — ainsi que dans les articles 3, 9, 14, paragraphe 3 et l'article 17, paragraphe 3 — désigne aussi la délégation effectuant la visite au nom du Comité.

Paragraphe 1er

55. En ratifiant la Convention, les Etats s'obligent à autoriser des visites de n'importe quel lieu relevant de leur juridiction. La présente disposition précise la démarche à accomplir pour qu'une visite puisse avoir lieu : le Comité doit préalablement notifier au Gouvernement de la Partie concernée son intention d'en effectuer une (cf. l'article 15); à la suite d'une telle notification, il est en droit de visiter, à tout moment, tout lieu visé à l'article 2 de la Convention.

Il sera essentiel que le Comité et chaque Partie arrivent à un arrangement satisfaisant au sujet des pouvoirs et moyens d'identification de chaque personne faisant partie d'une équipe en mission.

56. Ce paragraphe ne précise pas le délai qui doit s'écouler (par exemple vingt-quatre ou quarante-huit heures) entre la notification et le moment où la visite devient effective. De fait, il peut y avoir des situations exceptionnelles dans lesquelles la visite a lieu sitôt après la notification. Néanmoins, en règle générale et

Comité opter. Bij wijze van uitzondering kan het Comité echter worden vertegenwoordigd door slechts één lid, bijvoorbeeld bij bezoeken ad hoc van dringende aard en als slechts één lid beschikbaar is.

51. Als het Comité zulks nodig acht, kan het zich laten bijstaan door deskundigen en tolken. De daaraan ten grondslag liggende gedachte is de kennis en de ervaring van het Comité aan te vullen door de bijstand van bijvoorbeeld personen die speciaal zijn opgeleid voor of speciale ervaring hebben met humanitaire missies, die een medische opleiding hebben gehad of een bijzondere bekwaamheid bezitten op het gebied van de behandeling van gedetineerden of van gevangenisregimes en zo nodig met betrekking tot jeugdige personen.

52. Bij het organiseren van een bezoek houdt het Comité er rekening mee dat het over voldoende kennis van de betrokken Staat en de taal daarvan moet kunnen beschikken.

53. De leden van het Comité die gekozen zijn voor het afleggen van een bezoek worden met het noodzakelijk gezag bekleed voor de contacten met de nationale autoriteiten. Zij dragen de verantwoording voor het algemene verloop van het bezoek en voor de bevindingen die na het bezoek aan het Comité worden voorgelegd.

Art. 8

54. Met uitzondering van het bepaalde in het eerste lid, waarin met de aanduiding « Comité » het voltallige Comité wordt bedoeld, wordt onder « Comité » in dit artikel (evenals in de artikelen 3, 9, 14, derde lid, en 17, derde lid) tevens verstaan de delegatie die namens het Comité het bezoek aflegt.

Eerste lid

55. Door de bekrachtiging van het Verdrag verplichten de Staten zich ertoe bezoeken aan elke plaats binnen hun rechtsmacht toe te staan. Deze bepaling heeft ten doel de voorwaarden te omschrijven waaronder het initiatief tot een bezoek wordt genomen. Alvorens een bezoek kan plaatsvinden, stelt het Comité de Regering van de betrokken Partij in kennis van zijn voornemen een bezoek te brengen (vgl. artikel 15). Na deze kennisgeving mag het Comité op elk tijdstip elke in artikel 2 van het Verdrag bedoelde plaats bezoeken.

Het is noodzakelijk dat het Comité en elke Partij tot bevredigende regelingen komen met betrekking tot de geloofsbrieven en de identiteitsregelingen van ieder van de bezoekers.

56. In deze bepaling wordt geen nadere omschrijving gegeven van de termijn die dient te verstrijken (bijvoorbeeld vierentwintig of achtenveertig uur) tussen het tijdstip van de kennisgeving en het tijdstip waarop het bezoek plaatsvindt. Er kunnen zich trouwens buitengewone situaties voordoen,

compte tenu du principe de coopération énoncé à l'article 3, le Comité devrait laisser à l'Etat concerné le temps de prendre les mesures nécessaires pour rendre la visite aussi efficace que possible. D'un autre côté, le Comité devrait effectuer la visite dans un délai raisonnable après la notification.

57. Dans le même esprit de coopération, lorsque le Comité notifie son intention d'effectuer une visite dans un Etat sans préciser la date et le lieu d'arrivée, on attend de lui qu'il communique ces précisions ultérieurement, avant que la visite ait lieu.

58. La notification devrait non seulement annoncer la visite mais aussi indiquer les noms des membres du Comité, fournir des informations permettant d'identifier les experts qui participent à la visite, ainsi que les interprètes et les autres accompagnateurs, et préciser les lieux que le Comité a l'intention de visiter. Néanmoins, le fait que des établissements particuliers soient mentionnés dans la notification ne doit pas empêcher le Comité de faire savoir qu'il désire également en visiter d'autres au cours de sa mission.

59. Enfin, le Comité est censé garder à l'esprit le fait que la visite d'établissements pénitentiaires de haute sécurité peut nécessiter une préparation minutieuse.

Paragraphe 2

60. Il est convenu, vu le caractère particulier des visites que doit effectuer le Comité, que ce paragraphe s'applique à la fois avant, pendant et après les visites. Il énumère de manière exhaustive les facilités que le Comité est en droit d'attendre de la Partie mais il est entendu que cette dernière doit fournir au Comité toute autre assistance nécessaire pour faciliter son travail.

61. Aux termes de l'alinéa a), qui doit être lu en relation avec les articles 2 et 16, les conditions fixées par les Parties en matière d'immigration (par exemple les visas) ne peuvent être opposés aux membres de l'équipe en mission (sous réserve de l'article 14, paragraphe 3, relatif aux experts et autres personnes assistant le Comité). Il est entendu que le droit de se déplacer sans restrictions ne donne pas au Comité ou à ses experts une liberté générale de circuler dans les zones dont l'accès est limité pour des raisons de défense nationale (cf. l'article 9).

62. En vertu de l'alinéa b), toute Partie à la Convention doit fournir au Comité, sur demande, la liste des lieux relevant de sa juridiction où se trouvent des personnes privées de liberté, en précisant la nature de l'établissement (prison, poste de police, hôpital, etc.).

waarbij het bezoek plaatsvindt onmiddellijk nadat daarvan kennisgeving is gedaan. In het algemeen echter, en daarbij rekening houdend met het beginsel van samenwerking krachtens artikel 3, dient het Comité de betrokken Staat een redelijke termijn toe te staan voor het treffen van de nodige maatregelen om het bezoek zo doeltreffend mogelijk te maken. Anderzijds dient het Comité het bezoek te brengen binnen een redelijke termijn na de kennisgeving.

57. In gevallen waarin het Comité in de kennisgeving zijn voornemen aankondigt een bezoek te brengen aan een Staat, zonder daarbij de datum en de plaats van aankomst te vermelden, wordt verwacht dat het Comité, in dezelfde geest van samenwerking, deze gegevens daarna zal verschaffen vóór het bezoek plaatsvindt.

58. Behalve de aankondiging van het bezoek dient de kennisgeving tevens de namen van de leden van het Comité te bevatten, en voorts de gegevens van de deskundigen die deelnemen aan het bezoek, van de tolken en van het overige toegevoegde personeel te vermelden, alsmede de plaatsen die het Comité voornemens is te bezoeken. Het feit dat bepaalde inrichtingen in de kennisgeving worden genoemd, behoeft echter geen beletsel voor het Comité te zijn, aan te kondigen dat het ook andere inrichtingen wenst te bezoeken in de loop van het bezoek.

59. Ten slotte wordt verwacht dat het Comité er rekening mee zal houden dat voor bezoeken aan gevangenen met strenge veiligheidsvoorzieningen zorgvuldige voorbereiding nodig kan zijn.

Tweede lid

60. Gezien de bijzondere aard van de bezoeken die het Comité moet afleggen, is het bepaalde in dit lid uiteraard evenzeer van toepassing zowel vóór, tijdens als na de bezoeken. Dit lid bevat een volledige lijst van de faciliteiten die de Partij aan het Comité moet verschaffen. Uiteraard behoort de Partij andere noodzakelijke hulp aan het Comité te verlenen om zijn werkzaamheden te vergemakkelijken.

61. Krachtens het bepaalde in a, dat in verbinding met de artikelen 2 en 16 moet worden gelezen, zijn de voorwaarden die door de Partijen zijn voorgeschreven met betrekking tot immigratie (bijvoorbeeld visa), niet van toepassing op leden van de groep bezoekers (behoudens het bepaalde in artikel 14, derde lid, met betrekking tot deskundigen en andere personen die het Comité bijstaan). Het recht om zonder enige beperking te reizen, verschaft het Comité of de deskundigen uiteraard niet de algehele vrijheid zich te bewegen binnen gebieden die niet toegankelijk zijn op grond van de landsverdediging (vgl. artikel 9).

62. Krachtens het bepaalde in b) moet elke Partij, op verzoek, het Comité voorzien van een lijst van de plaatsen onder zijn rechtsmacht waar personen die van hun vrijheid zijn beroofd, worden vastgehouden met vermelding van de aard van de inrichting (ge-

Il est entendu que, en procurant une telle liste, l'Etat concerné peut fournir une indication générale des lieux où des personnes sont susceptibles d'être retenues de temps en temps — par exemple tous les postes de police ou tous les casernements militaires — en plus d'une liste spécifique des lieux où se trouvent en permanence des personnes privées de liberté, telles que les prisons ou les institutions psychiatriques. Il est envisagé que le Comité pourra éventuellement demander une liste détaillée des lieux relevant de la juridiction de l'Etat, situés dans une région particulière, qu'il a l'intention de visiter. Par contre, il n'est pas nécessaire que l'Etat dresse une liste de toutes les personnes détenues. Si, pour des raisons particulières, le Comité désire obtenir des renseignements sur une personne déterminée (y compris son lieu de détention), il peut les demander sur la base de l'alinéa d) de ce paragraphe 2.

63. L'alinéa c) souligne la liberté de circulation des membres du Comité, en particulier à l'intérieur des lieux visés à l'article 2. Il n'empêche cependant pas de faire accompagner le Comité par un fonctionnaire de l'Etat où a lieu la visite, pour faciliter celle-ci (cf. l'article 15). L'Etat peut en particulier exiger qu'un haut fonctionnaire accompagne le Comité dans les lieux qui sont secrets pour des raisons de défense nationale ou qui bénéficient d'une protection particulière pour des raisons de sécurité nationale (cf. l'article 9). Toutefois, aucun accompagnateur ne peut être présent lors des entretiens sans témoin mentionnés au paragraphe 3 du présent article.

64. L'alinéa d) oblige les Parties à fournir au Comité les informations dont elles disposent et qui lui sont nécessaires pour l'accomplissement de sa tâche. L'accès à l'information revêt de toute évidence une grande importance pour le Comité. Il est reconnu en même temps que des règles particulières concernant la divulgation d'informations peuvent être applicables dans les Etats membres. En conséquence, le Comité, pour sa part, est tenu, lorsqu'il recherche des informations auprès d'une Partie, à prendre en compte les règles de droit et de déontologie (en particulier les dispositions relatives à la protection des données et les règles du secret médical), en vigueur au niveau national. Les difficultés qui pourraient surgir à cet égard devraient être résolues dans l'esprit de compréhension mutuelle et de coopération qui inspire la Convention.

65. Il est entendu qu'il appartient aux Parties de décider sous quelle forme seront communiquées les informations demandées par le Comité (par exemple des originaux ou des copies de documents).

Paragraphe 3

66. Aux termes de ce paragraphe, le Comité peut procéder à des entretiens sans témoin. Pour de tels

vangenis, politiebureau, ziekenhuis, enz.). Behalve een specifieke lijst van vaste plaatsen waar zich personen bevinden die van hun vrijheid zijn beroofd, bijvoorbeeld gevangenis en psychiatrische inrichtingen, kan de betrokken Staat, bij het verschaffen van de lijst, uiteraard een algemene beschrijving van de plaatsen verstrekken waar soms personen kunnen worden vastgehouden, bijvoorbeeld alle politiebureaus of alle militaire kazernes. Het is de bedoeling dat het Comité ten slotte verzoekt om een uitvoerige lijst van plaatsen binnen het speciale gebied dat het voornemens is te bezoeken, binnen de rechtsmacht van de Staat. Anderzijds is het niet nodig dat de Staat een lijst van alle gedetineerden opstelt. Als het Comité, om bijzondere redenen, inlichtingen verlangt over een bepaalde persoon (met inbegrip van zijn of haar plaats van gevangenhouding), kan het ingevolge het bepaalde in d) van dit tweede lid daarom verzoeken.

63. Het bepaalde in c) legt de nadruk op de bewegingsvrijheid van de leden van het Comité, in het bijzonder binnen de in artikel 2 bedoelde plaatsen. Maar deze bepaling sluit niet uit dat het Comité eventueel wordt vergezeld door een functionaris van de bezochte Staat, om hulp te verlenen bij het verzoek (vgl. artikel 15). De Staat kan in het bijzonder verlangen dat het Comité wordt vergezeld door een leidinggevende functionaris in plaatsen die in verband met de landverdediging geheim worden gehouden of die bijzondere bescherming genieten om redenen van nationale veiligheid (vgl. artikel 9). Een begeleidende persoon mag echter niet aanwezig zijn bij de in het derde lid van dit artikel vermelde vraaggesprekken onder vier ogen.

64. Het bepaalde in d) verplicht de Partijen ertoe het Comité de hun ter beschikking staande inlichtingen te verschaffen die het Comité nodig heeft om zijn taak uit te voeren. De toegang tot informatie is ongetwijfeld van groot belang voor het Comité. Tegelijkertijd wordt erkend dat bijzondere regels betreffende de openbaarmaking van informatie van toepassing kunnen zijn in de lidstaten. Bijgevolg is het Comité zelf verplicht, bij het vragen van inlichtingen aan een Partij, rekening te houden met de geldende regels van de nationale wetgeving en de beroepsethiek (in het bijzonder de regels betreffende de bescherming van gegevens en de regels van de medische geheimhouding). Er wordt verwacht dat eventuele moeilijkheden op dit gebied worden opgelost in de geest van wederzijds begrip en samenwerking waarop het Verdrag is gebaseerd.

65. Uiteraard beslissen de Partijen over de vorm (bijvoorbeeld originelen of afschriften van documenten) waarin de door het Comité gevraagde informatie wordt medegedeeld.

Derde lid

66. Ingevolge het bepaalde in dit lid mag het Comité vraaggesprekken onder vier ogen afnemen. Ten be-

entretiens, il peut choisir ses propres interprètes et ne doit être soumis à aucune restriction de temps.

Lorsqu'il s'agit de malades mentaux, le Comité doit prendre des précautions particulières concernant le nombre, les qualifications et les compétences linguistiques de la ou des personnes qui procèdent à l'entretien (cf. paragraphe 31 ci-dessus).

67. Il est entendu qu'une personne privée de liberté n'est pas obligée d'accepter d'entrer en contact avec le Comité. Toutefois, ce dernier doit avoir la possibilité de s'assurer que telle est bien la volonté de cette personne.

Paragraphe 4

68. Quant aux personnes avec lesquelles le Comité peut avoir des contacts, les auteurs de la Convention ont pensé notamment aux familles, aux avocats, aux médecins et aux infirmiers des personnes privées de liberté. Néanmoins, aucun particulier ne peut être obligé de communiquer avec le Comité.

69. Ce droit reconnu au Comité ne l'autorise toutefois pas à organiser des auditions formelles, au sens juridique du terme, avec toutes les conditions de procédure que cela impliquerait; par exemple, nul ne peut être obligé de témoigner sous serment.

Paragraphe 5

70. Aux termes de ce paragraphe, le Comité peut formuler certaines observations au cours même de la visite. Cette possibilité, dont il ne devrait être fait usage que dans des cas exceptionnels (par exemple lorsqu'il y a un besoin urgent d'améliorer le traitement de personnes privées de liberté), ne dispense pas le Comité d'établir par la suite le rapport prévu à l'article 10.

Art. 9

71. Cet article reconnaît que, nonobstant l'obligation d'une Partie de permettre des visites par le Comité, certaines circonstances exceptionnelles pourraient justifier le report d'une visite ou une certaine limitation du droit d'accès du Comité en ce qui concerne un lieu déterminé. Le paragraphe 1er précise ces circonstances exceptionnelles, limitant les motifs pour lesquels cet article peut être invoqué à un moment donné à :

- la sauvegarde de la défense nationale;
- la sauvegarde de la sûreté publique qui comprendrait la nécessité urgente et pressante de prévenir une infraction pénale grave;

hoeve van deze vraaggesprekken kan het zijn eigen tolken kiezen en mogen het Comité geen tijdslimieten worden opgelegd.

Het Comité dient in het geval van geestelijk gestoorde patiënten bijzondere aandacht te besteden aan het aantal, de geschiktheid en de verbale begaafdheid met betrekking tot de persoon of de personen die het vraaggesprek afne(e)m(t)en (vgl. punt 31).

67. Uiteraard is een persoon die van zijn vrijheid is beroofd, niet verplicht toe te stemmen in contact met het Comité, maar het Comité moet wel de gelegenheid worden gegeven zich ervan te vergewissen dat het in feite een vrijwillige beslissing van de betrokkene is.

Vierde lid

68. De opstellers van het Verdrag hebben, bij de verwijzing naar personen met wie het Comité in contact mag treden, in het bijzonder gedacht aan de gezinnen, de advocaten, de artsen en het verplegend personeel van de personen die van hun vrijheid zijn beroofd. Maar private personen kunnen niet verplicht worden in contact te treden met het Comité.

69. Dit aan het Comité toegekende recht is echter geen volmacht om officiële hoorzittingen in de wettelijke betekenis te organiseren, met al de procedurele voorwaarden die dit zou inhouden. Niemand zou bij voorbeeld verplicht zijn, getuigenis af te leggen onder ede.

Vijfde lid

70. Het bepaalde in dit lid verschaft het Comité de mogelijkheid bepaalde opmerkingen te maken tijdens het bezoek zelf. Van deze mogelijkheid dient alleen gebruik te worden gemaakt in buitengewone gevallen (bijvoorbeeld als het dringend nodig is de behandeling van de van hun vrijheid beroofde personen te verbeteren). Het ontheft het Comité niet van de verplichting daarna een verslag op te stellen, zoals bepaald in artikel 10.

Art. 9

71. In dit artikel wordt erkend dat, ondanks de verplichting van een Partij bezoeken door het Comité toe te staan, bepaalde uitzonderlijke omstandigheden uitstel van een bezoek of een zekere beperking van het recht van toegang van het Comité met betrekking tot een bepaalde plaats kunnen rechtvaardigen. In het eerste lid worden deze uitzonderlijke omstandigheden nader omschreven, waarbij de gronden waarop een beroep op het artikel kan worden gedaan bij elke bijzondere gelegenheid, worden beperkt tot de volgende gevallen :

- beveiliging van de nationale verdediging;
- bescherming van de openbare veiligheid waarbij zich, naar verwacht wordt, tevens een dringende en dwingende noodzaak tot voorkoming van een ernstig misdrijf voordoet;

— des troubles graves survenant dans une prison ou dans d'autres lieux où se trouvent des personnes privées de leur liberté;

— les cas où, eu égard à la condition médicale (y compris mentale) d'une personne qu'il est envisagé de visiter, une visite à un moment déterminé s'avérerait préjudiciable à sa santé;

— le souci d'éviter de compromettre un interrogatoire urgent dans une enquête en cours, en relation avec une infraction pénale grave.

72. Une Partie qui souhaite se prévaloir des dispositions de l'article 9 doit faire connaître au Comité les circonstances en cause. Le Comité et la Partie sont ensuite obligés, en vertu du paragraphe 2, de se consulter en vue de clarifier les circonstances indiquées par la Partie et leur pertinence par rapport aux propositions notifiées par le Comité conformément à l'article 8. Le Comité et la Partie sont également obligés (et ceci est un exemple spécifique de la coopération exigée à l'article 3) de rechercher un accord sur les dispositions permettant au Comité d'exercer ses fonctions aussi rapidement et effectivement que possible. Une de ces dispositions, qui est mentionnée dans cet article lorsque, par exemple, des objections à la visite d'un lieu déterminé sont formulées pour des motifs de défense nationale, est celle qui prévoit que toute personne privée de sa liberté dans ce lieu soit transférée à un autre endroit où elle peut faire l'objet d'une visite par le Comité. Ce paragraphe prévoit également que lorsque la visite d'un lieu est reportée, la Partie doit s'assurer que le Comité est pleinement informé sur les personnes privées de leur liberté dans ce lieu.

Art. 10

Paragraphe 1er

73. Ce paragraphe traite du rapport que le Comité doit établir à l'issue de chaque visite. Ce rapport est fondé sur les faits constatés à cette occasion et tient compte de toute observation que l'Etat concerné pourrait désirer faire. Il contient aussi les recommandations que le Comité juge nécessaires, l'objectif recherché étant dans tous les cas le renforcement de la protection des personnes privées de liberté. Il est entendu que le rapport transmis à l'Etat concerné ne contiendra pas nécessairement toutes les informations recueillies par le Comité à l'occasion de sa mission (par exemple les compte rendus de certains entretiens).

— ernstige ongeregeldheden in gevangenissen en andere plaatsen waar zich personen bevinden die van hun vrijheid zijn beroofd;

— gevallen waarin, met inachtneming van de medische toestand (de geestelijke toestand inbegrepen) van een persoon die het Comité heeft voorgesteld te bezoeken, een bezoek op een bepaald tijdstip nadelig voor de gezondheid zou kunnen blijken te zijn;

— ter voorkoming van het doen van afbreuk aan een dringende ondervraging, en een daaruit voortvloeiend onderzoek, met betrekking tot een ernstig misdrijf.

72. Een Partij die een beroep wenst te doen op het bepaalde in artikel 9, dient bij het Comité bezwaar te maken ten aanzien van de van belang zijnde omstandigheden. Het Comité en de Partij moeten daarna ingevolge het bepaalde in het tweede lid in overleg treden ter opheldering van de door de Partij aangevoerde omstandigheden en van de invloed daarvan op de voorstellen waarvan het Comité krachtens het bepaalde in artikel 8 kennis heeft gegeven. Het Comité en de Partij moeten tevens (en dit is een bijzonder voorbeeld van de in artikel 3 voorgeschreven samenwerking) trachten tot overeenstemming te komen over de wijze waarop het Comité zijn taken snel en doeltreffend kan vervullen. Een mogelijkheid die in het artikel wordt genoemd, is dat, als bijvoorbeeld op grond van de binnenlandse veiligheid bezwaar wordt gemaakt tussen een bezoek aan een bepaalde plaats, een van zijn vrijheid beroofde persoon die zich in deze plaats bevindt, naar een andere plaats wordt overgebracht waar hij door het Comité mag worden bezocht. In dit lid wordt tevens bepaald dat bij uitstel van een bezoek aan een bepaalde plaats de Partij ervoor dient te zorgen dat het Comité volledig wordt ingelicht over de van hun vrijheid beroofde personen die zich in deze plaats bevinden.

Art. 10

Eerste lid

73. In dit lid wordt gesproken over het verslag dat het Comité na elk bezoek moet opstellen. Dit verslag wordt gebaseerd op de feiten die tijdens het bezoek zijn geconstateerd, en houdt rekening met alle opmerkingen die de betrokken Staat eventueel wenst te maken. Het verslag bevat tevens de door het Comité noodzakelijk geachte aanbevelingen, die in alle gevallen ten doel hebben de bescherming van de personen die van hun vrijheid zijn beroofd, te vergroten. Uiteraard is het niet noodzakelijk dat het aan de betrokken Staat toegezonden verslag alle gegevens bevat die door het Comité zijn verkregen tijdens zijn bezoeken (bij voorbeeld verslagen van bepaalde vraaggesprekken).

Paragraphe 2

74. Dans certaines hypothèses envisagées dans ce paragraphe, le Comité peut, après que l'Etat concerné ait eu la possibilité de s'expliquer, décider de faire une déclaration publique. Il peut faire usage de cette compétence exceptionnelle lorsque l'Etat ne collabore pas ou refuse d'améliorer la situation à la lumière de ses recommandations. Etant donné l'importance d'une telle décision, elle ne peut être prise qu'à une majorité qualifiée. Avant d'avoir recours à ce moyen dans le cas où l'Etat refuse d'améliorer la situation, le Comité doit tenir pleinement compte des difficultés que l'Etat peut rencontrer à cet égard.

75. Le Comité dispose d'une grande liberté dans le choix des informations qu'il peut rendre publiques; il doit toutefois tenir compte de la nécessité de ne pas révéler des informations obtenues de manière confidentielle. Il doit aussi prendre en considération le souci de ne pas divulguer des informations relatives à des enquêtes en cours.

*Art. 11**Paragraphe 1er*

76. Cette disposition fixe le principe de la confidentialité des travaux du Comité. Les « informations recueillies par le Comité » peuvent être les faits que ce dernier a constatés, les informations qu'il a obtenues de sources extérieures et celles qu'il a réunies lui-même.

Paragraphe 2

77. Ce paragraphe stipule que le Comité est tenu de publier son rapport ainsi que tout commentaire de l'Etat concerné lorsque celui-ci le demande. Si l'Etat rend lui-même le rapport public, il doit le publier dans son intégralité.

Paragraphe 3

78. Ce paragraphe prévoit qu'aucune donnée à caractère personnel ne doit être rendue publique sans le consentement explicite de la personne concernée. Cela n'exclut cependant pas nécessairement la publication de telles données si l'identité de la personne concernée n'est pas révélée ou ne peut être établie grâce au contexte.

Tweede lid

74. In bepaalde, in dit lid bedoelde gevallen kan het Comité, nadat de betrokken Staat de gelegenheid heeft gehad zijn opvattingen kenbaar te maken, besluiten een openbare verklaring af te leggen. Van de buitengewone bevoegdheid van het Comité om een openbare verklaring af te leggen, kan gebruik worden gemaakt, als de Staat niet meewerkt of weigert verbetering in de situatie te brengen naar aanleiding van de aanbevelingen van het Comité. Gezien het belang van deze beslissing kan zij slechts worden genomen door een gekwalificeerde meerderheid. Alvorens van dit middel gebruik te maken, ingeval een staat weigert verbetering in een situatie te brengen, dient het Comité ten volle aandacht te schenken aan eventuele moeilijkheden die daardoor zouden kunnen ontstaan.

75. Het Comité heeft een grote mate van vrijheid bij het nemen van de beslissing welke informatie openbaar wordt gemaakt, maar het dient ter dege rekening te houden met de noodzaak ervoor te zorgen dat in vertrouwen verstrekte informatie niet wordt bekend gemaakt. Het Comité behoort tevens rekening te houden met de wenselijkheid dat er geen gegevens, verband houdend met onderzoeken die nog gaande zijn, worden openbaar gemaakt.

*Art. 11**Eerste lid*

76. In deze bepaling wordt het beginsel vastgelegd dat de werkzaamheden van het Comité van vertrouwelijke aard zijn. De « inlichtingen die door het Comité zijn verzameld » kunnen bestaan uit feiten die het zelf heeft geconstateerd, informatie die het heeft verkregen uit externe bronnen en gegevens die het zelf heeft verzameld.

Tweede lid

77. In dit lid wordt bepaald dat, als de betrokken Staat dit verzoekt, het Comité het verslag en alle commentaar van de Staat daarop dient te publiceren. Als de betrokken Staat het verslag zelf publiceert, dient deze dit in zijn geheel te doen.

Derde lid

78. In dit lid wordt bepaald dat er geen persoonlijke gegevens mogen worden gepubliceerd zonder de uitdrukkelijke toestemming van de betrokken persoon. Maar deze bepaling behoeft de publikatie van zulke gegevens niet uit te sluiten, als de identiteit van de betrokken persoon niet wordt onthuld of niet kan worden opgemaakt uit het verband.

Art. 12

79. Chaque année, le Comité doit soumettre au Comité des Ministres un rapport général sur ses activités. Ce rapport, qui sera transmis à l'Assemblée et rendu public, devrait contenir des informations, d'une part, sur l'organisation et la vie interne du Comité et, d'autre part, sur ses activités proprement dites avec, en particulier, l'indication des Etats visités. En établissant son rapport, le Comité doit naturellement respecter les dispositions de l'article 11 relatives au caractère confidentiel de certains types d'informations et de données.

Art. 13

80. Cet article soumet à une obligation de confidentialité les membres du Comité, les experts et les autres personnes qui l'assistent, même après l'expiration de leur mandat. Cette obligation concerne tous les faits ou informations dont ils auront pu avoir connaissance dans l'accomplissement de leurs fonctions, lors des visites ou à tout autre moment.

Art. 14

Paragraphe 1er

81. Aux termes de ce paragraphe, les noms des personnes qui assistent le Comité seront indiquées dans la notification faite en vertu de l'article 8, paragraphe 1er.

Paragraphe 2

82. Les experts sont liés par les mêmes obligations d'indépendance, d'impartialité et de disponibilité que les membres du Comité (voir l'article 4, paragraphe 4). Ils sont assujettis aux instructions du Comité sous la responsabilité duquel ils agissent.

Paragraphe 3

83. Ce paragraphe énonce les conditions dans lesquelles un Etat peut dénier à une personne assistant le Comité la possibilité de participer aux visites, ou à une visite déterminée, d'un lieu relevant de sa juridiction.

84. Ce droit ne peut être exercé qu'à titre exceptionnel et dans les plus brefs délais. Ainsi, dès l'instant où il a reçu les informations pertinentes, un Etat ne devrait récuser une telle personne que si, à son avis, elle ne remplit pas les conditions fixées au paragraphe 2 du présent article ou à l'article 13. Tel pourrait être le cas si l'intéressé a fait preuve d'une

Art. 12

79. Elk jaar dient het Comité een algemeen verslag van zijn werkzaamheden over te leggen aan het Comité van Ministers. Dit verslag, dat wordt toegezonden aan de Algemene Vergadering en openbaar wordt gemaakt, dient informatie te bevatten over de organisatie en de interne functionering van het Comité en over zijn eigenlijke werkzaamheden, waarbij in het bijzonder de bezochte Staten moeten worden vermeld. Bij het opstellen van zijn verslag moet het Comité uiteraard voldoen aan het bepaalde in artikel 11 betreffende het vertrouwelijke karakter van bepaalde soorten mededelingen en gegevens.

Art. 13

80. Krachtens deze bepaling dienen de leden van het Comité, de deskundigen en andere personen die het Comité bijstaan, de geheimhouding in acht te nemen, ook nadat hun ambtstermijn is verstreken. Deze geheimhouding strekt zich uit tot alle feiten of inlichtingen die ter kennis zijn gekomen van de leden van het Comité of van andere personen tijdens de uitoefening van hun functies bij het afleggen van bezoeken, of op enig ander tijdstip.

Art. 14

Eerste lid

81. In dit lid wordt het beginsel vastgelegd dat de namen van de personen die het Comité bijstaan, moeten worden vermeld in de kennisgeving van een bezoek krachtens het bepaalde in artikel 8, eerste lid.

Tweede lid

82. De deskundigen zijn gebonden door dezelfde verplichting van onafhankelijkheid, onpartijdigheid en beschikbaarheid als de leden van het Comité (vgl. artikel 4, vierde lid). Zij ontvangen instructies van het Comité en handelen op zijn gezag.

Derde lid

83. In dit lid worden de omstandigheden uiteengezet waarin een Staat kan weigeren aan een persoon die het Comité bijstaat, toestemming te verlenen tot deelneming aan bezoeken, of aan een bepaald bezoek, aan een plaats binnen zijn rechtsmacht.

84. Van dit recht mag slechts in buitengewone omstandigheden en in een zo vroeg mogelijk stadium gebruik worden gemaakt. Nadat de desbetreffende inlichtingen aan een Staat zijn verstrekt, mag deze dus alleen een persoon afwijzen, als de betrokkene naar zijn mening niet voldoet aan de eisen die in het tweede lid van dit artikel of in artikel 13 zijn vermeld.

attitude partiële à l'égard de cet Etat ou si à d'autres occasions, il a violé la règle de confidentialité.

85. Si un Etat déclare qu'une personne ne peut être admise à participer à une visite, le Comité peut souhaiter en demander les raisons, étant entendu que la demande et toute réponse seront confidentielles. Une telle démarche peut aider le Comité à désigner d'autres personnes pour l'assister.

86. Si, durant la visite, une personne assistant le Comité se conduit d'une manière que l'Etat concerné estime incorrecte (par exemple s'il fait des déclarations politiques ou autres, de nature semblable, en public), cet Etat peut demander au Comité de prendre toutes mesures qu'il jugera appropriées.

Art. 15

87. Afin de faciliter les notifications visées à l'article 8, paragraphe 1 de la Convention, cette disposition oblige les Parties à indiquer au Comité l'autorité à laquelle ces notifications devront être adressées. Une Partie doit aussi communiquer au Comité le nom de l'agent de liaison qu'il peut désigner afin de faciliter la tâche du Comité lors du déroulement des visites.

Art. 16

88. Cet article traite des privilèges et immunités du Comité, de ses membres et des experts. Il s'inspire de l'article 59 de la Convention européenne des Droits de l'homme ainsi que des deuxième et quatrième Protocoles additionnels à l'Accord général sur les privilèges et immunités du Conseil de l'Europe.

Art. 17

Paragraphe 1

89. Aux termes de ce paragraphe, la présente Convention ne peut être invoquée pour justifier une restriction de la protection assurée par d'autres instruments internationaux ou par la législation interne. De fait, elle n'est que l'une des mesures visant à prévenir la torture et à renforcer la protection des personnes privées de liberté.

90. Le fait que des autorités nationales puissent être habilitées à procéder à certaines investigations

Zulks kan het geval zijn, als de betrokken persoon blijk heeft gegeven van een vooringenomen houding jegens deze Staat of als hij, bij andere gelegenheden, de regel van de geheimhouding heeft geschonden.

85. Als een Staat verklaart dat een persoon niet mag deelnemen aan een bezoek, kan het Comité desgewenst naar de reden daarvan vragen, met dien verstande dat het verzoek daartoe en de eventuele reactie daarop als vertrouwelijk moeten worden behandeld. Deze regeling kan voor het Comité van nut zijn bij de benoeming van andere personen om het Comité bij te staan.

86. Als, in de loop van een bezoek, een persoon die het Comité bijstaat, zich gedraagt op een wijze die de betrokken Staat ongepast acht (bij voorbeeld als hij politieke of soortgelijke publieke verklaringen aflegt), kan deze Staat het Comité verzoeken alle maatregelen te nemen die laatstgenoemde noodzakelijk oordeelt.

Art. 15

87. Teneinde het zenden van kennisgevingen krachtens het bepaalde in artikel 8, eerste lid, van het Verdrag te vergemakkelijken, worden in artikel 15 de Partijen verplicht het Comité mee te delen aan welke autoriteit deze kennisgevingen dienen te worden gezonden. Een Partij moet ook het Comité in kennis stellen van de naam van een contactpersoon die zij eventueel aanwijst om de taak van het Comité bij het afleggen van een bezoek te vergemakkelijken.

Art. 16

88. In dit artikel worden de voorrechten en immuniteiten van het Comité, de leden ervan en de deskundigen behandeld. Het is gebaseerd op artikel 59 van het Europese Verdrag inzake de rechten van de mens en op het Tweede en het Vierde Protocol bij het Algemeen Verdrag nopens de voorrechten en immuniteiten van de Raad van Europa.

Art. 17

Eerste lid

89. In dit lid wordt bepaald dat het onderhavige Verdrag niet kan worden ingeroepen als grond voor het beperken van de bescherming die krachtens andere internationale documenten of op nationaal niveau wordt verleend. Het Verdrag is immers slechts één van een aantal maatregelen die gericht zijn op het voorkomen van foltering en het vergroten van de bescherming die wordt verschaft aan personen die van hun vrijheid zijn beroofd.

90. Het feit dat binnenlandse autoriteiten gemachtigd kunnen worden om bepaalde onderzoeken te

dans les lieux visés par la présente Convention, ne suffit pas à empêcher le Comité de décider d'effectuer une visite. Mais, dans l'esprit de coopération qui doit présider à l'application de la Convention, le Comité souhaitera probablement entrer en contact avec ces autorités nationales avant de prendre une décision (cf. les §§ 33 et 34 ci-dessus).

Paragraphe 2

91. Ce paragraphe traite des relations particulières entre la nouvelle Convention et la Convention européenne des Droits de l'homme, à laquelle tous les Etats membres du Conseil de l'Europe sont parties et avec laquelle certains liens sont reconnus dans le préambule. Les obligations assumées par les Parties en vertu de la Convention européenne des Droits de l'homme restent inchangées, tout comme les compétences attribuées par cette Convention à la Cour et à la Commission européennes des Droits de l'Homme ainsi qu'au Comité des Ministres. En conséquence, dans le respect des compétences établies de ces organes, le Comité créé par la présente Convention ne s'occupera pas de questions soulevées dans les procédures en instance devant eux et ne formulera pas d'interprétations des dispositions de la Convention européenne des Droits de l'homme.

92. Il convient en particulier de souligner que l'importance capitale du droit de recours individuel institué par l'article 25 de la Convention européenne des Droits de l'homme reste entière. Aussi n'est-il pas envisagé qu'une personne dont la situation a été examinée par le Comité puisse se voir opposer les dispositions de l'article 27, § 1 b) de la Convention européenne des Droits de l'homme, si par la suite il adresse une requête à la Commission des Droits de l'homme en alléguant qu'il a été victime d'une violation de cette Convention.

Paragraphe 3

93. Il découle de l'article 2 que la Convention s'applique aussi bien en temps de paix qu'en temps de guerre. Toutefois, il est apparu nécessaire de tenir compte de l'existence d'autres instruments internationaux et, particulièrement, des Conventions de Genève du 12 août 1949 et de leurs Protocoles additionnels du 8 juin 1977. En cas de conflit armé (international ou non international), ce sont les Conventions de Genève qui doivent s'appliquer en priorité, c'est-à-dire que les visites seront effectuées par les délégués ou représentants du Comité international de la Croix-Rouge (CICR) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Voir en particulier l'article 126 de la troisième et l'article 143 de la quatrième Convention de Genève.

verrichten in de plaatsen waarop het Verdrag betrekking heeft, is onvoldoende grond om het Comité te weerhouden van de beslissing een bezoek te brengen. Doch in de geest van samenwerking die de toepassing van het Verdrag moet beheersen, kan het Comité verlangen in contact te treden met deze binnenlandse autoriteiten, alvorens een beslissing te nemen (vgl. het bepaalde in punt 33 en punt 34).

Tweede lid

91. Het bepaalde in dit lid betreft de bijzondere betrekking tussen het nieuwe Verdrag en het Europees Verdrag inzake de Rechten van de mens, waarbij alle lidstaten van de Raad van Europa partij zijn en in de preambule een verband daarmee wordt bevestigd. De verplichtingen van de Partijen krachtens het Europees Verdrag inzake de rechten van de mens worden niet aangetast, en evenmin de bevoegdheden die krachtens dit Verdrag worden verleend aan het Europees Hof en de Europese Commissie voor de rechten van de mens en het Comité van Ministers. Met eerbiediging van de aan deze organen verleende bevoegdheden houdt het krachtens het onderhavige Verdrag ingestelde Comité zich dus niet bezig met zaken die zijn voortgevloeid uit processen die bij deze organen aanhangig zijn, en formuleert zelf geen uitleggingen van de bepalingen van het Europees Verdrag inzake de rechten van de mens.

92. De fundamentele betekenis van het recht tot indiening van verzoekschriften door particulieren krachtens het bepaalde in artikel 25 van het Europees Verdrag inzake de rechten van de mens blijft in het bijzonder onaangetaast. Het is dus niet waarschijnlijk dat een persoon wiens zaak door het Comité is onderzocht, te maken krijgt met een verweer, gebaseerd op het bepaalde in artikel 27, lid 1b, van het Europees Verdrag inzake de rechten van de mens, als hij daarna een verzoekschrift indient bij de Commissie voor de rechten van de mens, waarin hij aanvoert dat hij het slachtoffer van een schending van dit Verdrag is geweest.

Derde lid

93. Uit het bepaalde in artikel 2 vloeit voort dat het Verdrag van toepassing is zowel in vredetijd als in tijd van oorlog. Het bleek echter noodzakelijk rekening te houden met het bestaan van andere internationale documenten, in het bijzonder de Geneefse Verdragen van 12 augustus 1949 en de Protocollen van 8 juni 1977. In het geval van een gewapend conflict (internationaal of niet-internationaal) moet de toepassing van de Geneefse Verdragen voorrang hebben; dat wil zeggen dat de bezoeken geschieden door de afgevaardigden of vertegenwoordigers van het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Zie in het bijzonder artikel 126 van het 3e Geneefse Verdrag en artikel 143 van het 4e Verdrag.

Toutefois le nouveau Comité pourra procéder à la visite de certains lieux lorsque — surtout en cas de conflit armé non international — le CIRC ne les visite pas « effectivement » ni « régulièrement ».

En revanche, les visites de détenus que le CICR effectue en temps de paix dans un pays déterminé en vertu d'accords bilatéraux (en dehors du cadre des Conventions de Genève) ne sont pas couvertes par la présente disposition. Dans un tel cas, il reviendra au Comité de déterminer son attitude en tenant compte de la situation et du statut des personnes qui pourraient faire l'objet d'une visite.

94. Les auteurs de la Convention ont estimé utile de distinguer le cas des Conventions de Genève non seulement en raison de la compétence spécifique et de l'expérience acquise par le CICR mais aussi parce que ce dernier exerce des fonctions et intervient selon des modalités très proches de celles du nouveau Comité. Il est donc apparu d'autant plus nécessaire de préciser les compétences respectives de ces deux organes.

Art. 18 à 23

95. Ces articles, qui contiennent les clauses finales de la Convention, correspondent au modèle adopté par le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe.

En ce qui concerne l'article 21, on notera que c'est la variante selon laquelle aucune réserve est admise qui a été retenue.

Het nieuwe Comité zou echter kunnen doorgaan met het bezoeken van bepaalde plaatsen waar (in het bijzonder in het geval van een niet-internationaal gewapend conflict) de ICRC de van hun vrijheid beroofde personen niet « op doeltreffende wijze » of niet « geregeld » bezoekt.

Anderzijds vallen bezoeken die door de ICRC in vredetijd in een bepaald land aan gedetineerden worden gebracht krachtens bilaterale overeenkomsten (buiten het kader van de Geneefse Verdragen), niet onder deze bepaling. In zulke gevallen moet het Comité beslissen welke gedragslijn dient te worden gevolgd, waarbij rekening behoort te worden gehouden met de situatie en de status van de personen aan wie eventueel een bezoek wordt gebracht.

94. De opstellers van het Verdrag hebben besloten onderscheid te maken met betrekking tot de Geneefse Verdragen, niet alleen op grond van de specifieke bevoegdheid en ervaring van de ICRC, maar ook omdat de ICRC taken verricht en methoden gebruikt die grotendeels gelijk zijn aan die van het nieuwe Comité. Het leek dus in het bijzonder noodzakelijk de respectieve bevoegdheden van de twee organen te omschrijven.

Art. 18 tot en met art. 23

95. Deze artikelen, die de slotbepalingen van het Verdrag bevatten, komen overeen met het model dat door het Comité van Ministers van de Raad van Europa is goedgekeurd.

Wat artikel 21 betreft, dient er nota van te worden genomen dat gekozen is voor de bepaling die de mogelijkheid van het maken van een voorbehoud uitsluit.

AVANT-PROJET DE LOI
soumis à l'avis du Conseil d'Etat

**Avant-projet de loi portant approbation
de la convention européenne pour la prévention
de la torture et des peines ou
traitements inhumains ou dégradants, et de
l'annexe, faites à Strasbourg le 26 novembre 1987**

Article unique

La Convention européenne et l'Annexe pour la prévention de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants, faites à Strasbourg le 26 novembre 1987 sortiront leur plein et entier effet.

VOORONTWERP VAN WET
onderworpen aan het advies van de Raad van State

**Voorontwerp van wet houdende goedkeuring van
het Europees Verdrag ter voorkoming van foltering
en onmenselijke of vernederende behandeling of
bestrafing, en van de bijlage, opgemaakt te
Straatsburg op 26 november 1987**

Enig artikel

Het Europees Verdrag en de Bijlage ter voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestrafing, opgemaakt te Straatsburg op 26 november 1987 zullen volkomen uitwerking hebben.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Affaires étrangères, le 16 mars 1990, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant approbation de la Convention européenne pour la prévention de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants, et de l'annexe, faite à Strasbourg le 26 novembre 1987 », a donné le 26 septembre 1990 l'avis suivant :

Le projet n'appelle pas d'observation.

La chambre était composée de

MM. :

J.-J. STRYCKMANS,
C.-L. CLOSSET, *présidents de chambre*;

M. LEROY, *conseiller d'Etat*;

F. RIGAUX,
F. DELPEREE, *assesseurs de la section de législation*;

Mme :

J. GIELISSEN, *greffier assumé*.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

Le rapport a été présenté par M. A. MERCENIER, premier auditeur.

Le Greffier,

J. GIELISSEN

Le Président,

J.-J. STRYCKMANS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 16 maart 1990 door de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « houdende goedkeuring van het Europees Verdrag ter voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing, en van de bijlage, opgemaakt te Straatsburg op 26 november 1987 », heeft op 26 september 1990 het volgend advies gegeven :

Bij het ontwerp zijn geen opmerkingen te maken.

De kamer was samengesteld uit

HH. :

J.-J. STRYCKMANS,
C.-L. CLOSSET, *kamervoorzitters*;

M. LEROY, *staatsraad*;

F. RIGAUX,
F. DELPEREE, *assessoren van de afdeling wetgeving*;

Mevr. :

J. GIELISSEN, *toegevoegd griffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer J.-J. STRYCKMANS.

Het verslag werd uitgebracht door de heer A. MERCENIER, eerste auditeur.

De Griffier,

J. GIELISSEN

De Voorzitter,

J.-J. STRYCKMANS

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre des Affaires étrangères et de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires étrangères et Notre Ministre de la Justice sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article unique

La Convention européenne et l'Annexe pour la prévention de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants, faites à Strasbourg le 26 novembre 1987 sortiront leur plein et entier effet.

Donné à Bruxelles, le 15 octobre 1990.

BAUDOUIN

PAR LE ROI :

Le Ministre des Affaires étrangères,

M. EYSKENS

Le Ministre de la Justice,

M. WATHELET

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Buitenlandse Zaken en van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUTEN WIJ :

Onze Minister van Buitenlandse Zaken en Onze Minister van Justitie zijn gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Enig artikel

Het Europees Verdrag en de Bijlage ter voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing, opgemaakt te Straatsburg op 26 november 1987 zullen volkomen uitwerking hebben.

Gegeven te Brussel, 15 oktober 1990.

BOUDEWIJN

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Buitenlandse Zaken,

M. EYSKENS

De Minister van Justitie,

M. WATHELET

**CONVENTION EUROPEENNE POUR LA
PREVENTION DE LA TORTURE ET DES PEINES
OU TRAITEMENTS INHUMAINS OU
DEGRADANTS
STRASBOURS, 26 NOVEMBRE 1987**

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires de la présente Convention,

Vu les dispositions de la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales;

Rappelant qu'aux termes de l'article 3 de la même Convention, « nul ne peut être soumis à la torture ni à des peines ou traitements inhumains ou dégradants »;

Constatant que les personnes qui se prétendent victimes de violations de l'article 3 peuvent se prévaloir du mécanisme prévu par cette Convention;

Convaincus que la protection des personnes privées de liberté contre la torture et les peines ou traitements inhumains ou dégradants pourrait être renforcée par un mécanisme non judiciaire, à caractère préventif, fondé sur des visites,

Sont convenus de ce qui suit :

CHAPITRE 1er

Article 1er

Il est institué un Comité européen pour la prévention de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants (ci-après dénommé : « le Comité »). Par le moyen de visites, le Comité examine le traitement des personnes privées de liberté en vue de renforcer, le cas échéant, leur protection contre la torture et les peines ou traitements inhumains ou dégradants.

Art. 2

Chaque Partie autorise la visite, conformément à la présente Convention, de tout lieu relevant de sa juridiction où des personnes sont privées de liberté par une autorité publique.

Art. 3

Le Comité et les autorités nationales compétentes de la Partie concernée coopèrent en vue de l'application de la présente Convention.

CHAPITRE II

Art. 4

1. Le Comité se compose d'un nombre de membres égal à celui des Parties.
2. Les membres du Comité sont choisis parmi des personnalités de haute moralité, connues pour leur compétence

(VERTALING)

**EUROPEES VERDRAG TER VOORKOMING VAN
FOLTERING EN ONMENSELIJKE OF
VERNEDERENDE BEHANDELING OF
BESTRAFFING
STRAATSBURG, 26 NOVEMBER 1987**

De Lidstaten van de Raad van Europa die dit Verdrag ondertekenen,

Gelet op de bepalingen van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden;

In herinnering roepend dat krachtens het bepaalde in artikel 3 van hetzelfde Verdrag « niemand mag worden onderworpen aan folteringen noch aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen »;

Opmerkend dat het in dat Verdrag voorziene mechanisme werkt in relatie tot personen die aanvoeren het slachtoffer te zijn van schendingen van artikel 3;

Ervan overtuigd dat de bescherming van personen die van hun vrijheid zijn beroofd, tegen foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing kan worden versterkt door niet-juridische middelen van preventieve aard gebaseerd op bezoeken;

Zijn als volgt overeengekomen :

HOOFDSTUK 1

Artikel 1

Er wordt een Europees Comité inzake de voorkoming van folteringen en onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen (hierna te noemen : « het Comité ») ingesteld. Het Comité onderzoekt, door middel van bezoeken, de behandeling van personen die van hun vrijheid zijn beroofd, teneinde de bescherming van deze personen tegen foltering en onmenselijke of vernederende behandeling, indien noodzakelijk, te versterken.

Art. 2

Elke Partij laat, in overeenstemming met dit Verdrag, bezoeken toe aan elke plaats binnen haar rechtsmacht waar personen van hun vrijheid zijn beroofd door een overheidsinstantie.

Art. 3

Bij de toepassing van dit Verdrag werken het Comité en de bevoegde nationale instanties van de betrokken Partij met elkaar samen.

HOOFDSTUK II

Art. 4

1. Het Comité bestaat uit een aantal leden dat gelijk is aan het aantal Partijen.
2. De leden van het Comité worden gekozen uit personen van hoogstaand zedelijk karakter bekend wegens hun

en matière de droits de l'homme ou ayant une expérience professionnelle dans les domaines dont traite la présente Convention.

3. Le Comité ne peut comprendre plus d'un national du même Etat.

4. Les membres siègent à titre individuel, sont indépendants et impartiaux dans l'exercice de leurs mandats et se rendent disponibles pour remplir leurs fonctions de manière effective.

Art. 5

1. Les membres du Comité sont élus par le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe à la majorité absolue des voix, sur une liste de noms dressée par le Bureau de l'Assemblée consultative du Conseil de l'Europe; la délégation nationale à l'Assemblée consultative de chaque Partie présente trois candidats dont deux au moins sont de sa nationalité.

2. La même procédure est suivie pour pourvoir les sièges devenus vacants.

3. Les membres du Comité sont élus pour une durée de quatre ans. Il ne sont rééligibles qu'une fois. Toutefois, en ce qui concerne les membres désignés à la première élection, les fonctions de trois membres prendront fin à l'issue d'une période de deux ans. Les membres dont les fonctions prendront fin au terme de la période initiale de deux ans sont désignés par tirage au sort effectué par le Secrétaire général du Conseil de l'Europe immédiatement après qu'il aura été procédé à la première élection.

Art. 6

1. Le Comité siège à huis clos. Le quorum est constitué par la majorité de ses membres. Les décisions du Comité sont prises à la majorité des membres présents, sous réserve des dispositions de l'article 10, paragraphe 2.

2. Le Comité établit son règlement intérieur.

3. Le Secrétariat du Comité est assuré par le Secrétaire général du Conseil de l'Europe.

CHAPITRE III

Art. 7

1. Le Comité organise la visite des lieux visés à l'article 2. Outre des visites périodiques, le Comité peut organiser toute autre visite lui paraissant exigée par les circonstances.

2. Les visites sont effectuées en règle générale par au moins deux membres du Comité. Ce dernier peut, s'il l'estime nécessaire, être assisté par des experts et des interprètes.

Art. 8

1. Le Comité notifie au Gouvernement de la Partie concernée son intention d'effectuer une visite. A la suite d'une telle notification, le Comité est habilité à visiter, à tout moment, les lieux visés à l'article 2.

bekwaamheid op het gebied van de rechten van de mens of met beroepservaring op de gebieden vallende onder dit Verdrag.

3. Geen twee leden van het Comité mogen onderdaan zijn van dezelfde Staat.

4. De leden treden op in hun persoonlijke hoedanigheid, zijn onafhankelijk en onpartijdig en zijn beschikbaar om het Comité doeltreffend van dienst te zijn.

Art. 5

1. De leden van het Comité worden bij absolute meerderheid van stemmen gekozen door het Comité van Ministers van de Raad van Europa uit een lijst met namen opgesteld door het Bureau van de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa; elke nationale afvaardiging van de Partijen in de Raadgevende Vergadering draagt drie kandidaten voor, van wie er ten minste twee haar nationaliteit dienen te bezitten.

2. Dezelfde procedure wordt gevolgd bij het vervullen van tussentijdse vacatures.

3. De leden van het Comité worden gekozen voor een periode van vier jaar. Zij kunnen slechts eenmaal worden herkozen. Van de leden die bij de eerste verkiezing zijn gekozen, loopt de ambtstermijn van drie leden echter na twee jaar af. De leden wier ambtstermijn na de beginperiode van twee jaar afloopt, worden bij loting aangewezen door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa onmiddellijk nadat de eerste verkiezing heeft plaatsgevonden.

Art. 6

1. Het Comité komt achter gesloten deuren bijeen. Het quorum wordt gevormd door de meerderheid van zijn leden. De besluiten van het Comité worden genomen bij meerderheid van stemmen van de aanwezige leden, onder voorbehoud van de bepalingen van artikel 10, tweede lid.

2. Het Comité stelt zijn eigen reglement van orde op.

3. Het Secretariaat van het Comité wordt geleverd door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

HOOFDSTUK III

Art. 7

1. Het Comité regelt bezoeken aan de in artikel 2 bedoelde plaatsen. Behalve periodieke bezoeken kan het Comité ook andere bezoeken regelen die het onder de omstandigheden vereist lijken.

2. Als algemene regel worden deze bezoeken door ten minste twee leden van het Comité afgelegd. Het Comité kan, indien het zulks noodzakelijk acht, zich laten bijstaan door deskundigen en tolken.

Art. 8

1. Het Comité stelt de Regering van de betrokken Partij in kennis van haar voornemen een bezoek af te leggen. Na deze kennisgeving mag zij op elk tijdstip de in artikel 2 bedoelde plaatsen bezoeken.

2. Une Partie doit fournir au Comité les facilités suivantes pour l'accomplissement de sa tâche :

a) l'accès à son territoire et le droit de s'y déplacer sans restrictions;

b) tous renseignements sur les lieux où se trouvent des personnes privées de liberté;

c) la possibilité de se rendre à son gré dans tout lieu où se trouvent des personnes privées de liberté, y compris le droit de se déplacer sans entrave à l'intérieur de ces lieux;

d) toute autre information dont dispose la Partie et qui est nécessaire au Comité pour l'accomplissement de sa tâche. En recherchant cette information, le Comité tient compte des règles de droit et de déontologie applicables au niveau national.

3. Le Comité peut s'entretenir sans témoin avec les personnes privées de liberté.

4. Le Comité peut entrer en contact librement avec toute personne dont il pense qu'elle peut lui fournir des informations utiles.

5. S'il y a lieu, le Comité communique sur-le-champ des observations aux autorités compétentes de la Partie concernée.

Art. 9

1. Dans des circonstances exceptionnelles, les autorités compétentes de la Partie concernée peuvent faire connaître au Comité leurs objections à la visite au moment envisagé par le Comité ou au lieu déterminé que ce Comité a l'intention de visiter. De telles objections ne peuvent être faites que pour des motifs de défense nationale ou de sûreté publique ou en raison de troubles graves dans les lieux où des personnes sont privées de liberté, de l'état de santé d'une personne ou d'un interrogatoire urgent, dans une enquête en cours, en relation avec une infraction pénale grave.

2. Suite à de telles objections, le Comité et la Partie se consultent immédiatement afin de clarifier la situation et pour parvenir à un accord sur des dispositions permettant au Comité d'exercer ses fonctions aussi rapidement que possible. Ces dispositions peuvent comprendre le transfert dans un autre endroit de toute personne que le Comité a l'intention de visiter. En attendant que la visite puisse avoir lieu, la Partie fournit au Comité des informations sur toute personne concernée.

Art. 10

1. Après chaque visite, le Comité établit un rapport sur les faits constatés à l'occasion de celle-ci en tenant compte de toutes observations éventuellement présentées par la Partie concernée. Il transmet à cette dernière son rapport qui contient les recommandations qu'il juge nécessaires. Le Comité peut entrer en consultation avec la Partie en vue de suggérer, s'il y a lieu, des améliorations dans la protection des personnes privées de liberté.

2. Si la Partie ne coopère pas ou refuse d'améliorer la situation à la lumière des recommandations du Comité, celui-ci peut décider, à la majorité des deux tiers de ses

2. Een Partij verstrekt het Comité de volgende faciliteiten om zijn taak te vervullen :

a) toegang tot haar grondgebied en het recht om zonder beperking te reizen;

b) volledige inlichtingen omtrent de plaatsen waar personen die van hun vrijheid zijn beroofd, vast worden gehouden;

c) onbeperkte toegang tot elke plaats waar personen vast worden gehouden, met inbegrip van het recht van onbelemmerde bewegingsvrijheid binnen deze plaatsen;

d) andere inlichtingen waarover de Partij beschikt endie noodzakelijk zijn voor het Comité om zijn taak te vervullen. Bij het inwinnen van deze inlichtingen dient het Comité de van toepassing zijnde voorschriften van het nationale recht en de beroepsethiek in acht te nemen.

3. Het Comité mag personen die van hun vrijheid zijn beroofd, ondervragen zonder getuige.

4. Het Comité mag vrijelijk in contact treden met ieder die naar zijn mening van belang zijnde inlichtingen kan verstrekken.

5. Zo nodig kan het Comité onmiddellijk zijn bevindingen aan de bevoegde autoriteiten van de betrokken Partij mededelen.

Art. 9

1. In buitengewone omstandigheden kunnen de bevoegde autoriteiten van de betrokken Partij bij het Comité bezwaar maken tegen de door het Comité voorgestelde tijd of bepaalde plaats. Dit bezwaar kan uitsluitend worden gemaakt op grond van de nationale verdediging, de openbare veiligheid, ernstige ongeregeldeheden in de plaatsen waar personen van hun vrijheid zijn beroofd, de medische toestand van een persoon of het feit dat er een dringend noodzakelijke ondervraging in verband met een ernstig misdrijf plaatsvindt.

2. Na het indienen van dergelijke bezwaren plegen het Comité en de Partij onmiddellijk overleg teneinde de situatie te verduidelijken en te trachten overeenstemming te bereiken omtrent regelingen die het Comité in staat stellen zijn functies vlot te vervullen. Deze regelingen kunnen tevens inhouden dat een persoon die het Comité van plan is te bezoeken, naar een andere plaats wordt overgebracht. Totdat het bezoek heeft plaatsgevonden, dient de Partij inlichtingen over elke betrokkene te verstrekken aan het Comité.

Art. 10

1. Na elk bezoek stelt het Comité een verslag op over de tijdens het bezoek geconstateerde feiten, rekening houdend met alle opmerkingen die eventueel door de betrokken Partij zijn gemaakt. Het zendt zijn verslag, waarin vervat alle door het Comité noodzakelijk geachte aanbevelingen, aan deze laatste toe. Het Comité kan overleg plegen met de Partij, teneinde zo nodig voorstellen te doen voor verbeteringen van de bescherming van de personen die van hun vrijheid zijn beroofd.

2. Indien een Partij geen medewerking verleent of weigert in de zin van de aanbevelingen van het Comité de situatie te verbeteren, kan het Comité, nadat de Partij in de

membres, après que la Partie aura eu la possibilité de s'expliquer, de faire une déclaration publique à ce sujet.

Art. 11

1. Les informations recueillies par le Comité à l'occasion d'une visite, son rapport et ses consultations avec la Partie concernée sont confidentiels.

2. Le Comité publie son rapport ainsi que tout commentaire de la Partie concernée, lorsque celle-ci le demande.

3. Toutefois, aucune donnée à caractère personnel ne doit être rendue publique sans le consentement explicite de la personne concernée.

Art. 12

Chaque année, le Comité soumet au Comité des Ministres, en tenant compte des règles de confidentialité prévues à l'article 11, un rapport général sur ses activités, qui est transmis à l'Assemblée consultative et rendu public.

Art. 13

Les membres du Comité, les experts et les autres personnes qui l'assistent sont soumis, durant leur mandat et après son expiration, à l'obligation de garder secrets les faits ou informations dont ils ont connaissance dans l'accomplissement de leurs fonctions.

Art. 14

1. Les noms des personnes qui assistent le Comité sont indiqués dans la notification faite en vertu de l'article 8, § 1er.

2. Les experts agissent sur les instructions et sous la responsabilité du Comité. Ils doivent posséder une compétence et une expérience propres aux matières relevant de la présente Convention et sont liés par les mêmes obligations d'indépendance, d'impartialité et de disponibilité que les membres du Comité.

3. Exceptionnellement, une Partie peut déclarer qu'un expert ou une autre personne qui assiste le Comité ne peut pas être admis à participer à la visite d'un lieu relevant de sa juridiction.

CHAPITRE IV

Art. 15

Chaque Partie communique au Comité le nom et l'adresse de l'autorité compétente pour recevoir les notifications adressées à son gouvernement et ceux de tout agent de liaison qu'elle peut avoir désigné.

gelegenheid is gesteld haar opvattingen kenbaar te maken, bij een meerderheid van tweederde van het aantal leden besluiten een openbare verklaring over deze zaak af te leggen.

Art. 11

1. De door het Comité verzamelde inlichtingen met betrekking tot een bezoek, zijn verslag en zijn overleg met de betrokken Partij zijn vertrouwelijk.

2. Het Comité publiceert zijn verslag, te samen met alle commentaar van de betrokken Partij, telkens wanneer deze Partij haar daarom heeft verzocht.

3. Er mogen echter geen persoonlijke gegevens openbaar worden gemaakt zonder de uitdrukkelijke toestemming van de betrokken persoon.

Art. 12

Met inachtneming van de regels inzake de vertrouwelijkheid in artikel 11 brengt het Comité elk jaar aan het Comité van Ministers een algemeen verslag over zijn werkzaamheden uit, dat wordt toegezonden aan de Raadgevende Vergadering en openbaar wordt gemaakt.

Art. 13

De leden van het Comité, de deskundigen en de andere personen die het Comité bijstaan, zijn verplicht gedurende en na hun ambtstermijn, tot geheimhouding van de feiten of inlichtingen die tijdens de vervulling van hun functie te hunner kennis zijn gekomen.

Art. 14

1. De namen van de personen die het Comité bijstaan, dienen te worden vermeld in de kennisgeving, bedoeld in artikel 8, eerste lid.

2. De deskundigen handelen op last en gezag van het Comité. Zij dienen bijzondere kennis en ervaring op de onder dit Verdrag vallende gebieden te bezitten en zijn gebonden door dezelfde verplichtingen van onafhankelijkheid, onpartijdigheid en beschikbaarheid als de leden van het Comité.

3. Een Partij kan, bij wijze van uitzondering, verklaren dat een deskundige of een andere persoon die het Comité bijstaat, niet wordt toegestaan deel te nemen aan een bezoek aan een plaats binnen haar rechtsmacht.

HOOFDSTUK IV

Art. 15

Elke Partij stelt het Comité in kennis van de naam en het adres van de autoriteit die bevoegd is kennisgevingen aan haar Regering te ontvangen, alsmede van een eventueel door haar aan te wijzen contactpersoon.

Art. 16

Le Comité, ses membres et les experts mentionnés à l'article 7, § 2, jouissent des privilèges et immunités prévus par l'annexe à la présente Convention.

Art. 17

1. La présente Convention ne porte pas atteinte aux dispositions de droit interne ou des accords internationaux qui assurent une plus grande protection aux personnes privées de liberté.

2. Aucune disposition de la présente Convention ne peut être interprétée comme une limite ou une dérogation aux compétences des organes de la Convention européenne des Droits de l'homme ou aux obligations assumées par les Parties en vertu de cette Convention.

3. Le Comité ne visitera pas les lieux que des représentants ou délégués de puissances protectrices ou du Comité international de la Croix-Rouge visitent effectivement et régulièrement en vertu des Conventions de Genève du 12 août 1949 et de leurs Protocoles additionnels du 8 juin 1977.

CHAPITRE V

Art. 18

La présente Convention est ouverte à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe. Elle sera soumise à ratification, acceptation ou approbation. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Art. 19

1. La présente Convention entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à laquelle sept Etats membres du Conseil de l'Europe auront exprimé leur consentement à être liés par la Convention conformément aux dispositions de l'article 18.

2. Pour tout Etat membre qui exprimera ultérieurement son consentement à être lié par la Convention, celle-ci entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date du dépôt de l'instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

Art. 20

1. Tout Etat peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation, désigner le ou les territoires auxquels s'appliquera la présente Convention.

2. Tout Etat peut, à tout autre moment par la suite, par une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, étendre l'application de la présente Convention à tout autre territoire désigné dans la déclaration. La

Art. 16

Het Comité, zijn leden en de in artikel 7, tweede lid, bedoelde deskundigen genieten de voorrechten en immuniteiten die in de Bijlage bij dit Verdrag zijn vastgesteld.

Art. 17

1. Dit Verdrag maakt geen inbreuk op de bepalingen van nationaal recht of van een internationale overeenkomst, die grotere bescherming bieden aan personen die van hun vrijheid zijn beroofd.

2. Niets in dit Verdrag mag worden uitgelegd op zodanige wijze, dat daardoor de bevoegdheden van de organen van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden of de door de Partijen krachtens dat Verdrag aanvaarde verplichtingen worden beperkt of aangetast.

3. Het Comité brengt geen bezoek aan plaatsen die door vertegenwoordigers of gedelegeerden van de Beschermden Mogendheden of van het Internationale Comité van het Rode Kruis geregeld en op doeltreffende wijze worden bezocht krachtens de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949 en de Aanvullende Protocollen daarop van 8 juni 1977.

HOOFDSTUK V

Art. 18

Dit Verdrag staat open voor ondertekening door de Lidstaten van de Raad van Europa. Het dient te worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

Art. 19

1. Dit Verdrag treedt in werking op de eerste dag van de maand volgend op het verstrijken van een periode van drie maanden na de datum waarop zeven Lidstaten van de Raad van Europa hun instemming tot uiting hebben gebracht door dit Verdrag gebonden te worden in overeenstemming met artikel 18.

2. Met betrekking tot elke Lidstaat die daarna zijn instemming door dit Verdrag gebonden te worden tot uiting heeft gebracht, treedt het Verdrag in werking op de eerste dag van de maand volgend op het verstrijken van een periode van drie maanden na de datum van nederlegging van de akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring.

Art. 20

1. Elke Staat kan, ten tijde van ondertekening of bij nederlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, aangeven op welk gebied of op welke gebieden dit Verdrag van toepassing is.

2. Elke Staat kan op elk later tijdstip, door middel van een aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa gerichte verklaring, de toepassing van dit Verdrag uitbreiden tot elk ander gebied dat in de verklaring wordt

Convention entrera en vigueur à l'égard de ce territoire le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de la déclaration par le Secrétaire Général.

3. Toute déclaration faite en vertu des deux paragraphes précédents pourra être retirée, en ce qui concerne tout territoire désigné dans cette déclaration, par notification adressée au Secrétaire Général. Le retrait prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de la notification par le Secrétaire Général.

Art. 21

Aucune réserve n'est admise aux dispositions de la présente Convention.

Art. 22

1. Toute Partie peut, à tout moment, dénoncer la présente Convention en adressant une notification au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. La dénonciation prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de douze mois après la date de réception de la notification par le Secrétaire Général.

Art. 23

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil de l'Europe :

- a. toute signature;
- b. le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation;
- c. toute date d'entrée en vigueur de la présente Convention conformément à ses articles 19 et 20;
- d. tout autre acte, notification ou communication ayant trait à la présente Convention, à l'exception des mesures prévues aux articles 8 et 10.

Cette Convention a été signée par les Etats suivants :

Allemagne (République fédérale), Autriche, Belgique, Chypre, Danemark, Espagne, France, Grèce, Irlande, Islande, Italie, Liechtenstein, Luxembourg, Malte, Norvège, Pays-Bas, Portugal, Royaume-Uni, Suède, Suisse, Turquie.

aangegeven. Ten aanzien van dit gebied treedt het Verdrag in werking op de eerste dag van de maand volgend op het verstrijken van een periode van drie maanden na de datum van ontvangst van deze verklaring door de Secretaris-Generaal.

3. Een verklaring die ingevolge de beide voorgaande leden is afgegeven, kan, met betrekking tot een in die verklaring aangegeven gebied, worden ingetrokken door middel van een aan de Secretaris-Generaal gerichte kennisgeving. De intrekking wordt van kracht op de eerste dag van de maand volgend op het verstrijken van een periode van drie maanden na de datum van ontvangst van deze kennisgeving door de Secretaris-Generaal.

Art. 21

Er mag geen voorbehoud worden gemaakt ten aanzien van de bepalingen van dit Verdrag.

Art. 22

1. Elke Partij kan te allen tijde dit Verdrag opzeggen door middel van een aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa gerichte kennisgeving.

2. Deze opzegging wordt van kracht op de eerste dag van de maand volgend op het verstrijken van een periode van twaalf maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Secretaris-Generaal.

Art. 23

De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa stelt de Lidstaten van de Raad van Europa in kennis van :

- a. elke ondertekening;
- b. de nederlegging van elke akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring;
- c. elke datum van inwerkingtreding van dit Verdrag in overeenstemming met de artikelen 19 en 20;
- d. elke andere handeling, kennisgeving of mededeling met betrekking tot dit Verdrag, met uitzondering van de actie ondernomen krachtens het bepaalde in de artikelen 8 en 10.

Dit Verdrag werd ondertekend door de volgende Staten :

België, Cyprus, Denemarken, Duitsland (Bondsrepubliek), Frankrijk, Griekenland, Ierland, Ysland, Italië, Liechtenstein, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Turkije, Verenigd Koninkrijk, Zweden, Zwitserland.

ANNEXE

Privilèges et immunités

(Art. 16)

1. Aux fins de la présente annexe, les références aux membres du Comité incluent les experts mentionnés à l'article 7, paragraphe 2.

2. Les membres du Comité jouissent, pendant l'exercice de leurs fonctions ainsi qu'au cours des voyages accomplis dans l'exercice de leurs fonctions, des privilèges et immunités suivants :

a) immunités d'arrestation ou de détention et de saisie de leurs bagages personnels et, en ce qui concerne les actes accomplis par eux en leur qualité officielle, y compris leurs paroles et écrits, immunités de toute juridiction;

b) exemption à l'égard de toutes mesures restrictives relatives à leur liberté de mouvement : sortie de et rentrée dans leur pays de résidence et entrée dans le et sortie du pays dans lequel ils exercent leurs fonctions, ainsi qu'à l'égard de toutes formalités d'enregistrement des étrangers, dans les pays visités ou traversés par eux dans l'exercice de leurs fonctions.

3. Au cours des voyages accomplis dans l'exercice de leurs fonctions, les membres du Comité se voient accorder, en matière de douane et de contrôle des changes :

a) par leur propre Gouvernement, les mêmes facilités que celles reconnues aux hauts-fonctionnaires se rendant à l'étranger en mission officielle temporaire;

b) par les Gouvernements des autres Parties, les mêmes facilités que celles reconnues aux représentants de Gouvernements étrangers en mission officielle temporaire.

4. Les documents et papiers du Comité sont inviolables, pour autant qu'ils concernent l'activité du Comité.

La correspondance officielle et autres communications officielles du Comité ne peuvent être retenues ou censurées.

5. En vue d'assurer aux membres du Comité une complète liberté de parole et une complète indépendance dans l'accomplissement de leurs fonctions, l'immunité de juridiction en ce qui concerne les paroles ou les écrits ou les actes émanant d'eux dans l'accomplissement de leur fonctions continuera à leur être accordée même après que le mandat de ces personnes aura pris fin.

6. Les privilèges et immunités sont accordés aux membres du Comité, non pour leur bénéfice personnel, mais dans le but d'assurer en toute indépendance l'exercice de leurs fonctions. Le Comité a seul qualité pour prononcer la levée des immunités; il a non seulement le droit, mais le devoir de lever l'immunité d'un de ses membres dans tous les cas où, à son avis, l'immunité empêcherait que justice ne soit faite et où l'immunité peut être levée sans nuire au but pour lequel elle est accordée.

BIJLAGE

Voorrechten en immuniteiten

(Art. 16)

1. Voor de toepassing van deze Bijlage worden verwijzingen naar leden van het Comité geacht tevens verwijzingen naar de in artikel 7, tweede lid, bedoelde deskundigen te omvatten.

2. De leden van het Comité genieten, tijdens de uitoefening van hun functies en gedurende reizen gemaakt in de uitoefening van hun functies, de volgende voorrechten en immuniteiten :

a) immuniteit van persoonlijke arrestatie of gevangenhouding en van inbeslagneming van hun persoonlijke bagage en, met betrekking tot in hun officiële hoedanigheid gesproken of geschreven woorden of verrichte handelingen, vrijstelling van gerechtelijke vervolging van welke aard ook;

b) vrijstelling van alle beperkingen ten aanzien van hun bewegingsvrijheid bij het verlaten van of de terugkeer naar het land van hun gewone verblijfplaats en bij het binnenkomen en verlaten van het land waarin zij hun functies uitoefenen, alsmede van vreemdelingenregistratie in het land dat zij bezoeken of waar zij doorreizen in de uitoefening van hun functies.

3. Gedurende de reizen die de leden van het Comité in de uitoefening van hun functies maken, ontvangen zij, wat de douane- en deviezencontrole betreft,

a) van hun eigen Regering dezelfde faciliteiten als die welke worden toegekend aan hoge ambtsdragers die met een tijdelijke, officiële opdracht naar het buitenland reizen;

b) van de Regeringen van de andere Partijen dezelfde faciliteiten als die welke worden toegekend aan de vertegenwoordigers van buitenlandse Regeringen met een tijdelijk, officiële opdracht.

4. Documenten en papieren van het Comité zijn onschendbaar, voor zover zij betrekking hebben op de aangelegenheden van het Comité.

De officiële correspondentie en andere officiële mededelingen van het Comité mogen niet worden opgehouden of aan censuur worden onderworpen.

5. Teneinde de voor leden van het Comité volledige vrijheid van spreken en onafhankelijkheid bij de uitoefening van hun taak te verzekeren, blijft de immuniteit van rechtsvervolging met betrekking tot door hen gesproken en geschreven woorden en alle door hen in de uitoefening van hun functie verrichte handelingen toegekend, niettegenstaande het feit dat de betrokken persoon niet langer is belast met de uitoefening van dergelijke taken.

6. Voorrechten en immuniteiten worden aan de leden van het Comité toegekend niet voor het persoonlijk voordeel van de individuen zelf, doch ter waarborging van de onafhankelijke uitoefening van hun functie. Het Comité is bevoegd afstand te doen van de immuniteit van zijn leden; het heeft niet alleen het recht, maar ook de plicht afstand te doen van de immuniteit van een van zijn leden, in elk geval waar, naar zijn oordeel, de immuniteit de loop van het recht zou belemmeren en waar er afstand van kan worden gedaan zonder schade te berokkenen aan het doel waarvoor de immuniteit wordt toegekend.